

Kristellen

AXEL H. ANDERSENS FORLAG
OMAHA NEBRASKA

MISTELTENEN

1914

Dansk-Amerikanernes Julemagasin.

Danmark neutral

I Kronborgs Kælder

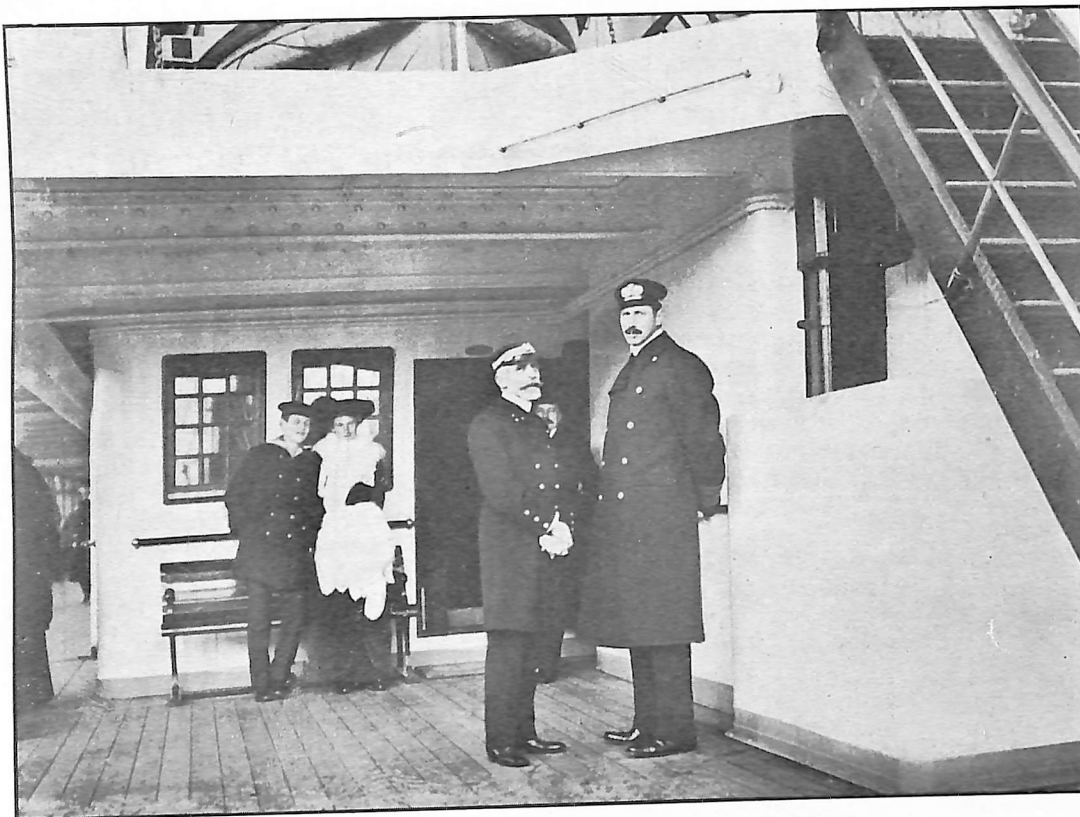
Kapitoliet i Washington

Axel H. Andersen's Forlag, Omaha, Neb.

Indholdsfortegnelse.

OMSLAGSGSTEGNING. Af Axel Mathiesen	
„ER MOR ALENE HJEMME.” Efter Prof. Exner's Maleri	
DIGT - - - - -	3
SOLON OG GUTZON BORGLUM. Af Baron Joost Dahlerup	4
DIGTEREN I ENSOMHEDEN. Af Herman Bente - - -	7
ÆVENTYRET OM JULEN. Af Carl Ewald - - - - -	9
NABOER. Af M. Sørensen. - - - - -	13
FANDENS PENGE. Af Harald Tandrup - - - - -	15
JULEBREVET KOMMER. Tegninger af Alfred Schmidt -	17
AMERIKANERINDER, SOM ER FØDT AF DANSKE FORÆLDRE - - - - -	18
MÆND, SOM ER BLEVEN NÆVNT I AARETS LØB -	19
DEN STORE BJØRNS ENDELIGT Af Holger Drachmann	20
STORBYER - - - - -	21
BØRNESPIL. Bilag	

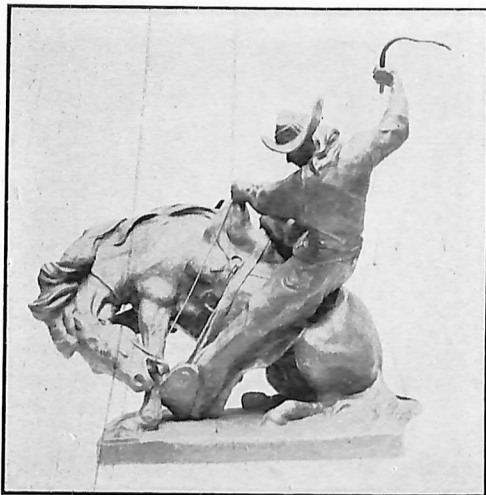
Juleskib.

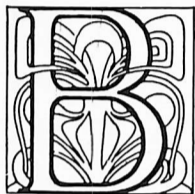
OMBORD PAA S. S. „FREDERIK DEN OTTENDE.”
Den danske Konge, Christian X, i Samtale med Kaptain A. G. Thomsen.

Juleskibets kønne Poesi
er der altid Højtidsstemning i;
selv om Minderne gik halvt i Glem;
Juleaften rejser Tanken hjem.
Men hvis Velstand holder Trit med Aar,
Hjemmets Kalden ret til Hjærtet naar,
og hvis Længslen voxer altfor stor,
saa gaar man i Juleskib ombord.

I den danske Vinters Morgendis
bryder Skibet gennem Sundets Is;
selve Solen faar et hjemligt Skær
i de danske Hytters Vinnever'.
Tusind Minder kaster sig i Grams,
mens man staar paa Dækket i sin Vams;
blide Toner lyder i vort Sind:
Det er Livets Jul, der ringes ind.

Solon Borglum: „The Bucking Broncho”

LANDT de mange tusind Mennesker, som i den politiske og religiøse Vækkelsestid i Danmark omkring Midten af det forrige Aarhundrede udvandrede til det fjerne Amerika, var der ogsaa en ung Mand ved Navn Jakob de la Motte fra Børghlum-Eggen; han kom af god dansk Præsteslægt og var Billedskærer af Profession. Da det naturligvis under de Tidens primitive Nybyggerforhold ude i Vesten ikke var det aller ringeste Haab om at kunne leve af Billedskæreri, slog han sig lige som alle andre Udvandrere til de Egne paa Farming. Nogle Aar efter sin Ankomst til Amerika begyndte han dog at studere Medicin, og han var til sin Død, for en halv Snes Aar siden, godt kendt i Nebraska under Navn og Titel: Dr. Borglum.

Han var Fader til de to ansete amerikanske Billedhuggere Gutzon og Solon Borglum.

Et godt Aarhundrede før Dr. Borglum udvandrede til Amerika, rejste en anden ung Mand ved Navn Gotskalk Thorvaldsen fra Island til Danmark. Han var ligeledes Billedskærer, og han blev senere Fader til den store danske Billedhuger, Berthel Thorvaldsen.

Ingen, og vel mindst af alle han selv, vilde nægte, at Thorvaldsen var dansk; og dog findes der paa Torvet i Reykjavik, der ellers ikke er overladt med Billedhuggerværker af nogen Art, en Afstøbning af hans selvudførte Statue til Minde om hans islandske Herkomst. Og til Kirken der, hvor Thorvaldsens Fader var døbt, udførte og forærede Sønnen i Pietet for sin Herkomst en pragtful Døbefont.

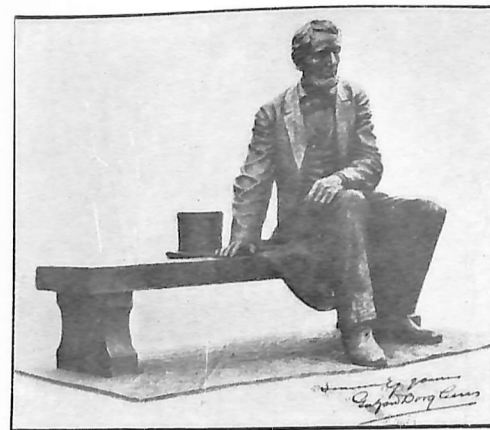
Vi staar her overfor en ikke ualmindelig Følelse hos Udvandrere og deres Efterkommere, som vi Dansk-Amerikanere vist nok har langt større Betingelse for at fatte, end Danskerne der hjemme. Paa samme Tid fremdukker igen det saa ofte og saa stærkt debaterede Spørgsmaal, om Talentet er en nedarvet Egenskab, eller om det har sin første Oprindelse i Individet.

I hvert Fald Gutzon Borglum vilde protestere imod Arveteorien, idet han flere Gange offentlig har udtalt som sin Mening, at Geniet opstaar i selve Individets mere eller mindre dybe og modtagelige Følelsesliv. Langt de fleste vil dog næppe tilfredsstilles ved denne Forklaring, selv om den ogsaa som her, fremkommer fra et udpræget Talent. Man bliver vel nødt til at tro paa Familielighed, fordi man stadig ser den saa slaaende paa sin Vej gennem Livet. Skulde denne Lighed virkelig kun være rent udvortes? Hvorfor skulde den ikke gennemtrænge Legemet til dets inderste Kød og Blod? — Og hvem vil vel benægte den inderligste Samvirken og Afhængighed mellem Legeme og Sjæl?

Mon ikke Island alligevel kunde have mere berettiget Krav paa Thorvaldsen, end man i Almindelighed er tilbøjelig til at indrømme? Mon ikke Danmark mere Krav paa Borglum'erne? Hvem ved, trods alt, hvor langt tilbage Geniets første

Solon og Gutzon BORGLUM.

Af Baron Joost Dahlerup.

Gutzon Borglum: „Abraham Lincoln”

Kime ligger? Hvem ved, hvor mange Generationer der skal til for at skabe et Geni?

Saa vidt, men heller ikke videre, kan man drage Sammenligning mellem Thorvaldsen og Borglum'erne. Spiren paa Island og Spiren i Danmark har — m a a s k e — været nær beslægtet; men Livets rent ydre Forhold — under Indflydelse af Italiens klassiske Omgivelser, og i Amerikas primitive Nybyggerkaar — har naturligvis udviklet Talenterne vidt forskellig. Thorvaldsen fulgte Antikens banede Veje, medens Borglum'erne fra Barnsben blev tvungen ind paa amerikansk Realisme.

Gutzon er den ældste af Brødrene og fødtes i Idahos vilde Højland den 25de Marts 1867, da Forældrene havde været to Aar i Amerika.

En forstaaende Interviewer gengiver i Borglums egne Ord hans første Barneindtryk i følgende stemningsfulde Linier:

...Naturligvis erindrings jeg kun lidet fra de aller første Aar. De staar for mig som et Maretrid af brusende Floder, af hylende Storme, af Sne og Is og Elementernes vilde Rasen. Men ind i alt dette frygtelige blander sig saa de blide Minder om Timer tilbragte paa min lille Moders Skød, om Folkeviser, hun sang, om Æventyr, hun fortalte. Forøvrigt er der det besynderlige, at for mig er Indianersagn og Sange smeltet sammen med nordiske Æventyr og Folkeviser, saa jeg aldrig kan løse det ene ud fra det andet....

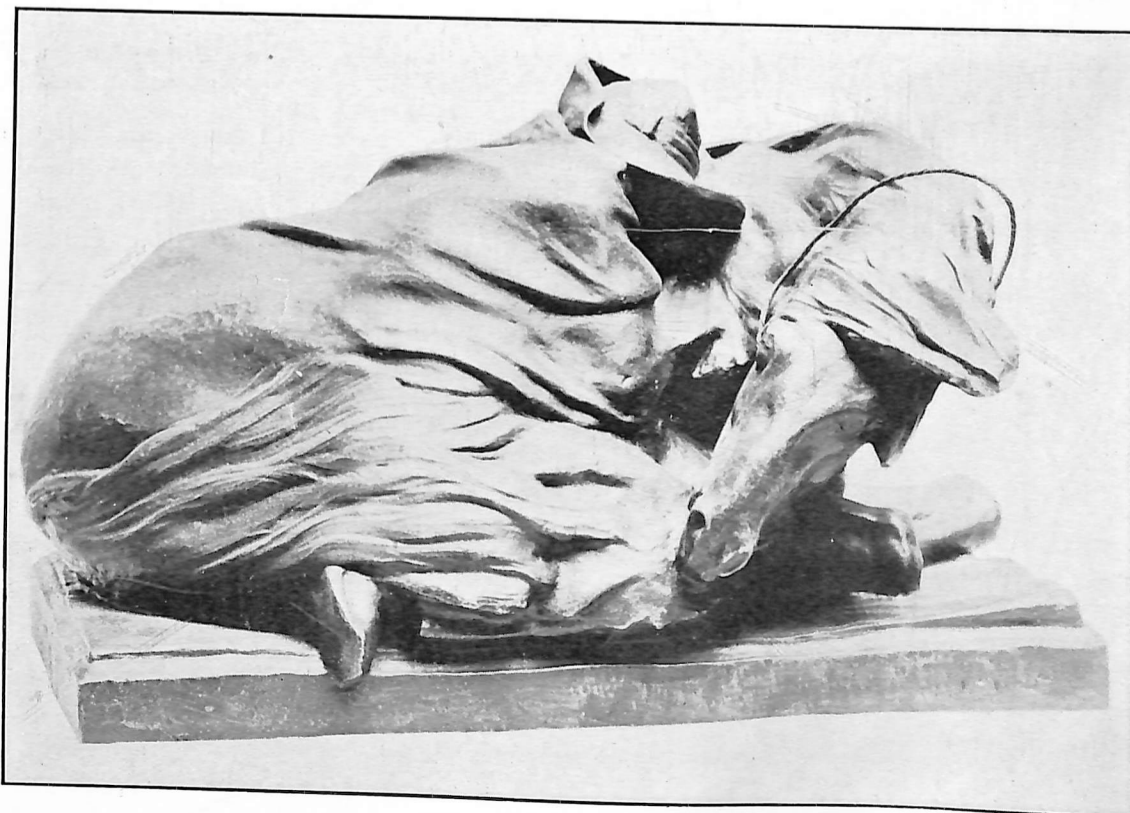
Gennem disse Par Linier skuer man helt tilbage til Begyndelsen af hans menneskelige og kunstneriske Udvikling og et godt Stykke ind i hans nedarvede Kultur. Paa en taaget Bag

grund af dansk Poesi og Folketradition er hans skabende Haand kommet til at udpensle og udmejsle amerikansk Realisme.

Som ganske lille følte han Lyst til at tegne; han tegnede efter sine Omgivelsers storslaaende Natur, han kopierede Billeder, han karrikerede Lærere og Elever i Skolen. Da han kom til den Alder, da man gerne skal lære noget mere, end en Landsbyskole kan byde paa, blev han sendt til det katholske St. Mary's College i Kansas City. Her under Jesuiternes alvorlige Indflydelse blev han til han var seksten Aar, og Lysten til at tegne voksede alt imedens og blev til en Trang.

Efter Skoleaarene anbragtes han i Lære hos en Litograf. Det var jo nok noget i Nærheden af hans Livs Bestemmelse; men dog ikke saa nær som det kunde være. Efter seks Maaneders Forløb opgav han derfor Litografien og tog Arbejde hos en Freskomaler; det var altid noget nærmere, syntes han, og det smigrede og opstrammede ikke lidt hans kunstneriske Ærgærrighed efterhaanden at blive helt anset blandt Byens forskellige Mestere for sine svingfuldt udførte Guirlander og Englehoveder. Alligevel følte han, at han kunde komme Kunsten nærmere endnu, og en skønne Dag lejede han et lille Atelier, og fra da af udførte han mindre Dekorationsarbejde end der vist tiltalte hans Mave, og al den Tid, han kunde afse fra det strengt nødvendige til Livets Ophold, tilbragte han foran sit Stafeli.

Men han matte kunne komme den rigtige Kunst endnu nærmere ind paa Livet! En anden skønne Dag pakkede han sammen, forlod Atelie-

Solon Borglum: „Blizzard”

(A. B. Bogart's Studio.)

Gutzon Borglum: „Wonderment of Motherhood”

ret og Byen og tog til San Francisco for at studere Kunsten.

Det var vel nok det bedste Sted, han efter Omstændighederne kunde komme til, skønt naturligvis ikke ganske ideelt. Efter alligevel her at have nydt sin første rigtige Undervisning, drog han ned gennem Syd-California, noget nær som en farende Svend — eller som Fortidens store Kunstnere — malende Portrætter og Heste for Livets Ophold. Det har vel nok i pekuniær Henseende været en yderst kummerlig Tilværelse, han førte paa denne Maade; men han „dyrkede sin Kunst” og var lykkelig; og paa samme Tid begyndte han ogsaa at modelere.

I 1890 gjorde han et mægtigt Kup, der bragte ham flere Dollars paa Lommen, end han nogensinde før havde ejet paa en Gang. Han solgte nemlig under Et treogfyrretyve Lærreder til en Kunsthandler i San Francisco, og det tog ham ikke lang Tid at snøre sin Ransel og begive sig til Kunstens rigtige Hjemsted: Paris.

Paa Vejen dertil vilde han dog gøre et lille Ophold i Nebraska for at tage Afsked med Forældrene, og her var det, at han i sin opildede Begejstring, saa at sige, omvendte sin yngre Broder, Solon, til at ofre en planlagt Livsbane og med hele sin Energi og Sjæl kæmpe sig en anden mod Kunstens store og fjerne Maal.

Solon var et Par Aar yngre end Gutzon, idet han var født i Ogdén, Utah, den 22de December 1868. Han var opdraget i Fremont, Nebraska, og viste fra Barnsben saa langt mere Interesse for Præriens raske Cowboy-Liv end for boglig Lærdom. Han blev derfor ganske naturlig bestemt for Landlivet, og allerede da han var femten Aar gammel, sendtes han til California for at hjælpe en ældre Broder der med at „stock a ranch.” Da han et Aarstid senere vendte tilbage til Forældrene, havde hans Fader erhvervet sig et større Stykke Land ved Loop River i Nebraska, og med Glæde modtog han Faderens Anmodning om at gøre den californiske Broder Kunststykket efter paa den fædrende „tract.” I de næste Aar levede han en Ranchman's raske Liv, omgivet af Cowboys.

Og her havde han maaske levet den Dag idag, om ikke Broderen, Gutzon, havde gjort sit lille Holdt i Nebraska paa Vejen til Kunstens forjættede Land og med al sin ungdomsfriske kunstbegejstrede Tale havde vækket hans slumrende Talent.

I Paris tog Gutzon for Alvor fat og studerede i to Aar ved Academie Julien og Ecole des Beaux Arts. Han udstillede flittigt paa Salonerne, vandt

stor Anerkendelse for sit Arbejde og havde til sidst den ikke ringe Ære at blive udnævnt til Medlem i Societe Nationale des Beaux Arts. Det næste Aar studerede han i Spanien.

Men efter at Gutzon var rejst bort fra Nebraska, kunde Solon sidde længe ad Gangen, betagen af sit vaagnende Talent, og tankefuldt kradse med en Pind i Jorden. Han begyndte at henkaste Skitser paa Papir, løse og endnu ubehjælpsomme Udkast af det, der hele Livet havde optaget ham mest, eller udelukkende: Heste og Cowboys, som han saa dem i deres daglige Liv der ude paa Prærien. Han blev mere og mere opmærksom overfor Formerne og mere og mere forstaaende for Livets Spil i Udtryk og Muskulatur.

Broderens begejstrede Breve fra Frankrig og Spanien maa sikkert ogsaa have gjort mægtig Indtryk paa ham, for da Gutzon i 1893 vendte tilbage til Amerika, solgte Solon resolut sin Ranch og kastede sin Lod sammen med Broderens.

I et Aarstid eller mere fulgtes de trolig ad som farende Portrætmalere, gennemstreffende Sierra Madre-Bjergene i California paa Kryds og Tvers, tjenende sig frem til Livets Ophold med Pensel og Modelerpind.

Hvad Gutzon i den Tid var for Solon, kunde man maaske med god Ret kalde en Kunstens Fader. Og Solon var en lærvillig og taknemmelig Søn.

I 1895 rejste Gutzon til London og holdt enkeltmandsudstilling baade af Maleri og Skulptur, der vakte velfortjent Opmærksomhed og skaffede ham saa mange højt betalte Bestillinger, at han fik Raad til at holde Atelier i Paris.

Imedens studere Solon ved det ansete Kunstakademi i Cincinnati; og al den Tid, han kunde ofre fra det rent tekniske Studium i Akademiet, tilbragte han rundt omkring i Byens Stalde, tegnende og modelerende sine gamle Venner: Hestene. Her vandt han, næsten før end han rigtig var begyndt, Akademiets Medaille og Stipendium for en modeleret Gruppe forestillende en Hest, der med Hoven berører en død Hest, der ligger udstrakt foran den. Der var en vidunder gribende Stemning over begge Figurer, der varslede om saa meget stort, og Forventningerne skulde ikke skuffes.

Stipendierejsen galdt selvfølgelig Paris, hvor han udstillede og gjorde ikke mindre Lykke end Broderen.

Og dermed var de to unge Kunstneres Trængselstid forbi: de havde vundet den europæiske Anerkendelse, uden hvilken ingen nok saa stor amerikansk Kunstner vil blive anerkendt i sit eget Land.

Man hører saa ofte den Anskuelse fremsat, at Amerika i en sørgelig Grad skulde være blottet for Kunst og kunstnerisk Interesse. Det er imidlertid en ganske forkert Opfattelse. Der findes her i Landet flere glimrende Kunstnere, der fuldt ud naar op blandt Evropas ypperste nulevende; og et talende Bevis paa den kunstneriske Interesse, der rører sig blandt Befolkningen, er vel ogsaa de enestaaende Kunstskatte, der for svimlende Formuer tilvejebringes i Evropa og ophobes i Musæerne herovre. Hvad Amerika mangler i i kunstnerisk Retning, er maaske ene og alene det nationale Præg, der er det eneste, der kan skabe virkelig amerikansk Kunst. Medens Amerikas Kunstnere kappes om at gengive Venedigs Skønhed eller vælger franske og spanske Mestere som deres Kunsts Apostle, synes de at være baade blinde og døve for deres egen storslaaende Natur og deres ikke mindre storslaaende nationale Emner.

I de sidste Aar er der imidlertid opstaaet en Bevægelse indenfor den amerikanske Kunstnerverden til Fordel for national Virken, og to af de yderligste Forkæmpere for Monroe-Doktrinen i kunstnerisk Betydning — „Amerika for Amerikanerne” — maa vist nok siges at være Brødrene Gutzon og Solon Borglum.

Solon er det vel nok udelukkende i Gerning; det

vil sige i det naturlige Valg af sine saa fuldt ud nationale amerikanske Emner. Gutzon derimod, der, for uden at være en dygtig Maler og en glimrende Billedhugger, ogsaa er en god Stilist og en fyrig Taler, fremfører tillige jævnlig sine slaaende Argumenter baade i Skrift og Foredrag.

Hvor ofte har ikke Gutzon Borglum ironiseret over de amerikanske Kunstsamlers ensidige Opkøb af europæiske Værker, medens den bedste amerikanske Kunst synes at være dem ganske ligegyldig. Man maa vel indrømme ham nogen Ret, naar han om flere gamle europæiske Værker i de amerikanske Musæer siger, at de kun i deres eget Land, paa Baggrund af Landets kunstneriske, historiske og folkelige Udvikling har deres store Betydning; men at denne Betydning her i Landet bliver højlig svækket, ofte helt latterliggjort, fordi hele Forudsætningen for en dybere Forstaaelse af den skabende Grundtanke er fjernet.

Naa han saaledes peger paa en Ceres-Figur i Forhallen til en eller anden Agerbrugsbygning og spørger:

— Hvad i Alverden har den Baletpigetype, med en Favn fuld af Hø og et Forklæde fuldt af Græskar, at gøre som Symbol her i Amerika? — vil mange maaske gribe Tanken og svare:

— Lige saa lidt som en spejdende Indianer paa St. Peters-Pladsen i Rom.

Han henviser tillige til „Blindebukfiguren” i Raadhusets Sal „med en Apotekervægt i den hævede venstre og et romersk Sværd i den højre Haand.”

— For en hver tænkende Amerikaner, — siger Borglum, — maa denne Figur virke som et falsk, stjaalet Følelsessymbol, der, hvor skønt det end kan være som et Udslag af Aartusinders Historie, Tradition og Kultur, bliver meningsløst, paradisk, som Symbol i Amerika.

Som Evropæer vægrer man sig uvilkaarlig ved disse kynisk klingende Anskuelse; men set fra et fuldt ud amerikansk Synspunkt er de vel næppe helt urigtige. I hvert Fald, det er Borglum'ernes Anskuelse, og ud af disse er deres ægte nationale amerikanske Kunst fremstaaet.

De har saaledes skabt en Heste-og-Cowboy-Type, en moderniseret Centaur, der er fuldt ud original, fuldt ud national, og som kun kunde være opstaaet som et revolutionært Udslag af Opposition mod europæisk Indflydelse paa deres Kunst.

Det var Gutzon Borglums „Mares of Diomedes,” hans Vestens vilde Heste, der med et Slag gjorde ham berømt, national, og skaffede hans Kunst en Hædersplads i Metropolitan Museum i New York.

Solon Borglum: „Governor Jacob Leisler”

Hvor gribende skøn baade i Linier og Tanke er ikke ogsaa Solon Borglums „Blizzard,” og hvor ægte amerikansk i sit Motiv. Hesten og Cowboy'en ligger indhyldet i samme Dækken, besjælede af en Tanke og en Følelse, og venter paa Døden eller Frelsen. Det er denne der ude paa Prærien saa velkendte, men ikke før i Kunsten fremstillede Følelse, af Manden og Hesten som et, der er Hovedtanken i de fleste af Solon Borglums bedste Værker. Den samme Tanke forekommer igen i en anden Form i „The Bucking Broncho,” i „The Pioneer” og i alle de andre geniale Hestegrupper, han har udført.

Fremstiller ikke tillige „The Pioneer” Forfædrenes hele Historie der ude i Vesten, deres Kamp, deres Udholdenhed, deres Farer? Til Vestens Forfædre er Hesten uafværgelig knyttet. Den udførte trolig sin Del af det store Civilisationsarbejde. Der er de begge, udasede og segnefærdige under Arbejdet. Er det ikke det skønneste nationale Monument en amerikansk Kunstner kunde rejse paa sine Forfædres Grav — og saa ganske uberørt af evropæisk Indflydelse.

Da Gutzon Borglum stod overfor den Opgave at rejse et Monument over Lincoln, vendte han sig heller ikke mod Evropas Forbilleder. Han rejste ikke en Statue paa et højt Fundament midt i et Blomsterbed og omgav det hele med et Smedejernsgitter. Det var ingen Konge, Kejser, General eller anden utilnærmelig Storhed, han vilde gengive, det var jo Lincoln, den amerikanske Folkeven og folkelige Præsident.

Han afbildede Lincoln siddende paa den ene Ende af en Bænk i sine egne skønne Tanker. Bænken med Lincoln staar i en Park i Newark, New Jersey — uden Gitter omkring; det er slet ikke sjældent at se en sovende Hobo paa den anden Ende af Bænken, et Skolebarn, der læser Lektier, en Kone, der sagte nynnende skubber en Barnevogn frem og tilbage foran sig.

Der er sagt om denne Figur, at det ikke er noget Monument.

Men der en andre, og deriblandt de største Beundrere af Lincoln, der igen har spurgt, om det ikke netop er det kønneste og mest ægte af alle Lincoln-Monumenter i hele Landet.

Blandt de mange Monumenter, som Brødrene Borglum hver for sig har udført rundt omkring i Landet, er der ogsaa et af den engelske Guvernør, Jacob Leisler, i New Rochelle, New York. Leisler var, som bekendt, Guvernør i New York

Solon Borglum: „The Pioneer”

og købte i 1866 paa Opfordring af en Del forrevne Huguenoter det Stykke Land, hvorpaa Byen New Rochelle nu ligger.

For et Par Aar siden vedtoges det, at Byen skulde bekoste et Monument for denne Grundlægger. Solon Borglum blev udset til at udføre det, og ifjor blev Monumentet afsløret under megen Højtidelighed.

Det er umiskendelig kunstnerisk udført; men det er lige saa sikkert ikke den gængse evropæiske Opfattelse af en Guvernør fra Datiden. Paa en Evropæer virker han nærmest som en Teaterfigur, med paaklistret Skæg og paaklædt til Situationen.

Figuren minder i levende Grad om den store amerikanske Skuespiller, Richard Mansfields, sceniske Fremstilling af Per Gynt for nogle Aar siden — i lange Ridestøvler og med Hansker paa Hænderne! Man maa indrømme Mansfield, at han spillede mesterlig; det var blot ikke Ibsens

Per Gynt, som han fremstillede.

Mansfields Gengivelse af Per Gynt, Solon Borglums af Jacob Leisler og Gutzon Borglums af Abraham Lincoln er vist nok hver paa sin Vis vægtige Forsvar for Brødrene Borglums Anskuelser om Monroe-Doktrinen Sandhed — „Amerika for Amerikanerne” — ogsaa i kunstnerisk Henseende.

Trods Brødrene Borglums udpræget amerikanske Forstaaelse af Livet og deraf følgende Opfattelse af deres Motiver, er der dog ikke nogen som helst uægte Higen efter Nationalitet i deres Kunst. De giver blot ikke deres Følelser Lov til at undertrykkes af den ellers i Kunstnerverdenen herovre saa unaturlige Jagen efter en fremmed Kultur, der ikke er deres, og som aldrig i deres dybeste Følelser kan tilegnes. I de rent menneskelige er de Mestere saa vel som i det nationale.

Hvor rent menneskelig skøn virker saaledes ikke den lille hvide Marmor-Barnebuste, som Gutzon Borglum udførte for nogle Aar siden. Der er en Uendelighed af Forstaaelse i disse spæde Træk, som om Kunstneren havde kendt hver Følelse og Tanke, der bevægede sig i dette lille Væsen. Saa ømt og inderligt og poetisk er det udført, som en Moder i Tankerne kunde have formet sig et Billede af sit ufødte Barn.

I „The Wonderment of Motherhood,” hvor ren og skøn virker ikke Kvindefiguren, der i stille Undren over hele Livsgaaden betragter det spæde Barn i sit Skød, med Glæde, Ømhed og Forhaabning mejslet i de alvorfulde Træk, ja, i hele det udtryksfulde Legeme, der danner som en skærmende Vugge om Barnet.

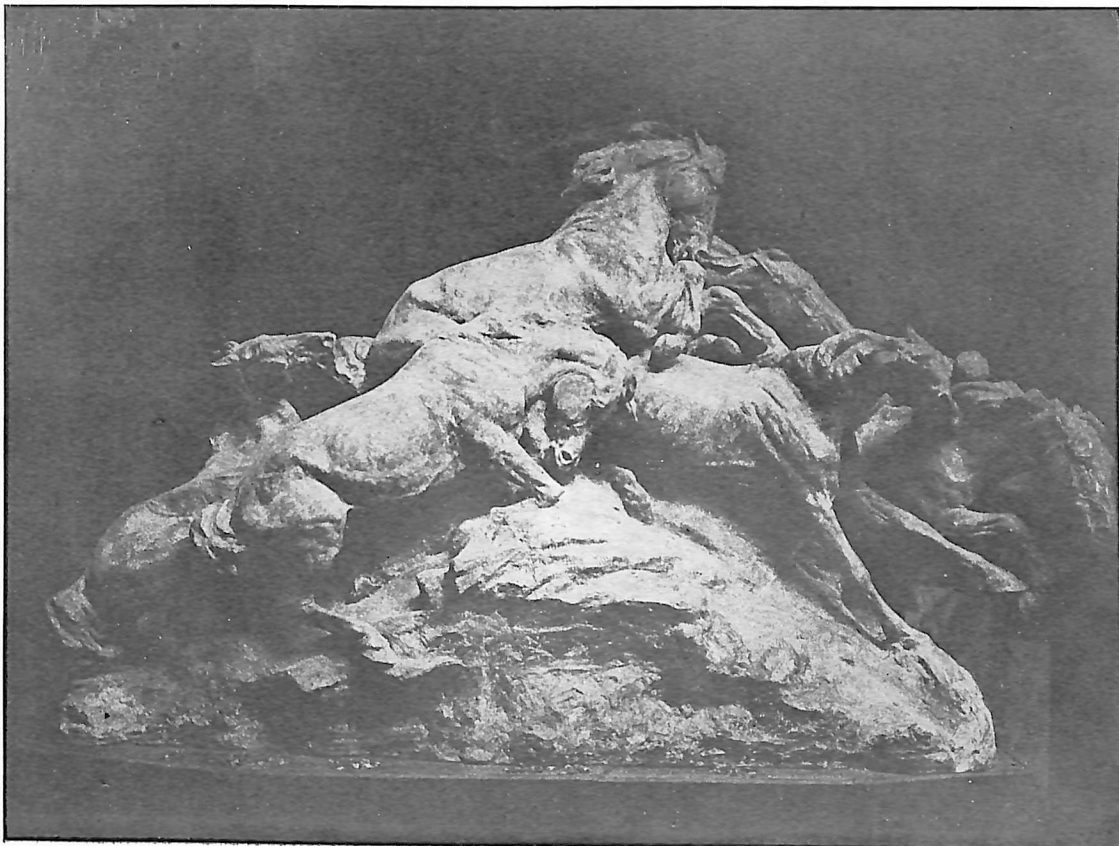
Der er absolut ingen national Higen i disse Værker; men ikke desto mindre ligger der alligevel en ægte national Følelse af Kærlighed til Børn og af Beundring for Kvinden som Grundtanke i dem.

I Gutzon Borglums kvindelige Atlas-Figur spores denne Følelse endnu tydeligere.

Spørger man saaledes med Forundring Borglum, hvorfor han har fremstillet Atlas som en Kvinde, vil han, med lige saa stor Forundring over den mandlige Atlas, svare:

— Fordi Atlas som Mand i min Forstaaelse er ganske meningsløs. Det er dog Kvinden, der bærer Verden, hende, der bærer hele Byrden.

Hvorvidt Anskuelsen vilde slaa an i Europa, gør hverken fra eller til; den er køn, og den er typisk national. Den amerikanske Ridderlighed

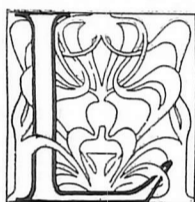
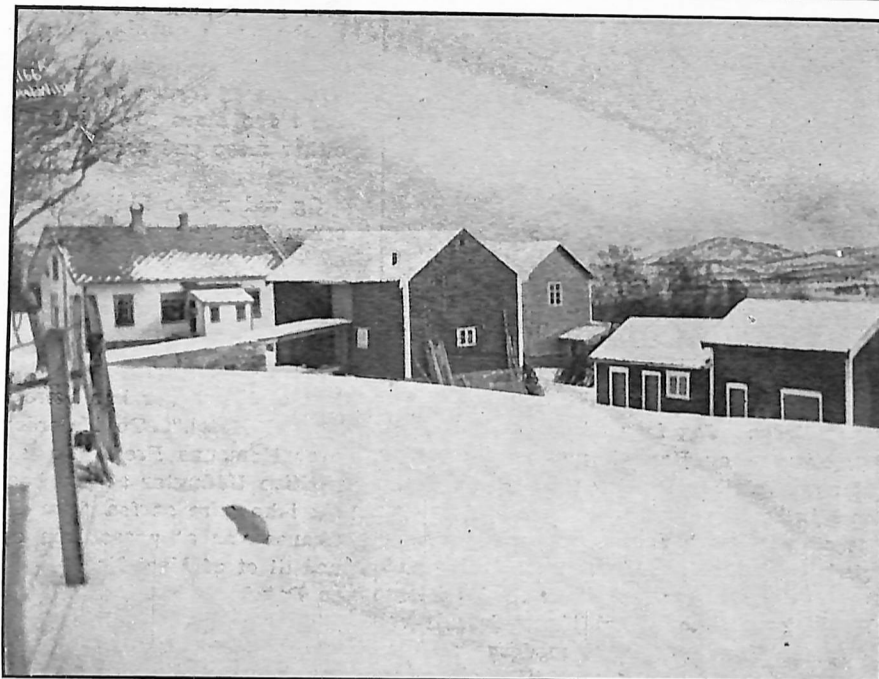

Gutzon Borglum: „Mares of Diomedes”

Digteren i Ensomheden.

Knut Hamsun.

LANGT, langt mod Nord, halv-andethundrede Kilometer nordfor Polarkredsen, i den Del af Nordland som kaldes Indlandet, bor Knut Hamsun paa en lille Halvø, som hedder Hamarøy. Det er saa af-

sides, at spørger man paa et Rejsebureau i Kristiania, hvorledes man skal komme dertil, varer det en halv Time inden man faar Besked, og saa er den endda usikker. Maaske gaar Damperne ikke til den fastsatte Tid, maaske er der en anden Fartplan. Om der er lang Vej til hans Gaard, om der kan skaffes Kørelighed, om der er Steder man kan faa Logi paa Halvøen, det ved ingen Besked om. Turistruterne gaar langt udenom. Kun en Gang om Ugen sejler en lille Damper sin langsomme Vej paa Lokalruten rundt til alle Bostederne og Fiskerpladserne fra Bodø over Svølvær ind i de trange Fjorde og anløber ogsaa Hamarøy.

Med den Besked staar jeg en klingrende Frost-dag i Marts paa Karl Johan i Kristiania. Sportmænd med Skiene over Nakken gaar langskridtede op over Gaden og springer paa Spurvognen, der gaar mod Majorstuen og Holmenkollen, rødkindede, klarøjede „Buksedamer," Ungmøer med Valkyriegang, i Herretøj, korte Sportsbenklæder og Putties vandrer samme Vej to og to med Ski eller Kjælke. Der er en Kimen af Klokker; om Vinteren har alle Heste i Kristiania baade for Vogn og Slæde Klokker om Halsen. Sneen skriger under Fødderne. Dette er Vinter! Og hvordan er det nordpaa. Skal jeg risikere at maatte sove i Sneen paa de vindstrøgne Nordlandsmarker, hvor Lapperne i den lange Vinter nat fryser ihjel i Gammerne under det spraglede Nordlys?

Men en Eftermiddag sad/jeg i Toget nordpaa og om Natten skrumpede jeg, under forgæves Forsøg paa at sove, ad den smalsporede Bane gennem Østerdalen mod Trondhjem. Og næste Middag vuggede „Haakon Adalstein" ud af Trondhjemsfjorden med Atlanterhavets salte Søbris om Bougen, og atter et Døgn senere krydse de vi Polarkredsen mellem Skærene langs den brudte Stenkyst, som beskytter Norge for det store Havs høje Bølger og dybe Sug.

Men det er mildt, langt mildere end sydpaa. Golfstrømmen gør menneskeligt Liv og Virksomhed muligt paa disse nordlige Trakter, og ikke den mindste Vig eller Fjord ude ved Kysten bliver Vinteren igennem belagt med Is.

Pragtfuldere Kyst findes ikke i Verden. Vildt forrevet og i fantastiske Former, med Nysne fra Fjæren til Toppen, lyser Klipperne og Klippe-

øerne i den hvidgraa Sol; og deres Farvespil naar Dagen rinder rødme ned, er skønnere end Ole Lukøjes Eventyr.

Af og til slaar Damperen bak, vi lægger til en primitiv Stolpekaj, eller der løber blot en tung Baad op langs Skibssiden, et Par Passagerer og en Postsæk læsses ned, og mens Skruen atter sættes i Gang, ror den tunge Baad langtsomt ind mod en Boplads med nogle faa brune og graa Huse under den nøgne Fjeldside. Magger, Skarv, Havørne og Edderfugle flyver op naar vi dukker ind mellem Skærene; kommer vi udenfor, ser vi en enkelt Gang Sprøjtet af en Storhval længere tilhavs. Engang imellem kommer en Nordlandsbaad efter det gamle Vikingemønster med bulde Sider, høj stevn og det spændte Oldtidssejl, der forkyndte Fare for Angelsaksere og Frankere, strygende forbi. Her paa de øde Skær bor der Folk, som aldrig taler med andre Mennesker end deres nærmeste, som aldrig har set en Jernbane og som betragter Heste og Køer som sjældne Dyr. Et Par Faar, Fiskennettet og Edderfuglene er deres Erhverv.

Men en Aften lægger vi til i Svølvær og jeg gaar fra Borde i Mørket. Det er iskoldt. Fisker-

børnene løber paa Skøjter i Gaderne, hvor Sneen er ishaard af Tramp og Slæder. Tunge Fiskere staar paa Kajen og ser til. Vinden stryger langs Træhusene. Det lover ikke godt. Her skal man have Logi. Naa, der maa vel findes en Seng etsteds.

Og saa finder man sin Seng i et Hotel med al Nutidens Komfort her i det lille Fiskerleje hvor der vel bor en 8—900 Mennesker, Centralvarme, varme Bade, W. C., elektrisk Lys, Telefon paa Værelset. Køkkenet er førsteklases. Nordlændingen forstaar sig paa Luksus. De rige Fiskeopkøbere og Exportører, Trankogere og Konserverfabrikanter holder sig skadesløse for deres Afsondrethed fra Verden. I denne Flække kan man faa Cigarer fra Havana, Alpedruer fra Spanien, italiensk Rødvind, fransk Champagne, Bananer fra Vestindien, Ullstein Bucher og engelske Magasiner, men Spiritus er bandlyst i det offentlige Salg, det nærmeste Samlag ligger i Bodø; og for de, som bor udenfor Storstæder som Svølvær, er fersk Kød en Sjældenhed.

Der kunde skrives Romaner, og er skrevet det, om den Dumdristighed, den hensynsløse Læg med Døden, hvormed man sejler heroppe, om det haarde, raa Liv paa Havet og i de vinduesløse Rorboderne, der tjener til Nattely for Fiskerne i Fisketiden. Den, som har været en Tur ud langs Fofoten till Vejro og Røst med Fiskedamperen, der besøger de utallige Smaavær, hvor der sejles i Enetykke og Gravmørke og høj Sø mellem skjulte Skær paa den blotte Beregning af Uret, Søen og Damperens Fart, kan tale med derom. Det vedkommer ikke egentlig denne Beretning, men de danner en Baggrund for dette Eventyr af Ensomhed, Afsondrethed og mærkelige Livskaar, som er ejendommeligt for Nordland.

En halv Snes Dage senere gik en lille Damper i Morgengraalsningens klamme, tunge Iskulde fra Svølvær bound for Indlandet, hvor Hamarøy var en af Anløbspladserne. Jeg sov, som den sover der i mange Nætter har maattet spænde sig fast med Remme i en søhuggende Fiskedampers ildlugtende, luftfattige Køje, og nu blide-ligt vugges mellem sladrende Fjordbølger i en frisk, varm Kahyt paa en komfortabel lille Damper, og jeg vaagnede ved Middagstid i straalende Solskin mellem birkeklædte og grangrønne Vige og snævre Løb, et smilende hvidt, grønt og graat Landskab, hvor den store Ro og Ensomheden bier i nøjsom Glæde.

Præstejdet — Hamarøy.

Damperen lægger til ved en lille Træbro. Nogle smaa Finlapper og en tre—fire andre Mennesker

Billedet foroven: Hamsun's Gaard paa Hamarøy.

Knut Hamsun.

Fru Hamsun ved Klaveret.

staar paa Broen. Jeg faar min Bagage i Land: Koffert, Kamera og Rygsæk med friske Plader, og finder en velvillig Mand, som skaffer en Gut med en Kjelke til at køre Bagagen. Det er tyve Minutters Vej, siger han, men det varer tre Kvarter op ad de sneklædte Aaser mellem Birkelunde og smaa Grantykninger langs der smalle islagte Vej, før vi naar frem til en lille yndefuldt velholdt Gaard. Pynteligt, fint og moderne er Stuehuset, alt skinner af Renhed og Nethed i Sneen. Foran Gaarden er en Birkelund, hvis fine Kviste knitrer i Stilheden, Kulden og Solglimtet, Vejen drejer udenom mod en Smaagaard længere oppe.

— Men her er det! siger Gutten.

Naa her! Hvad er det man har jublet om dernede langt mod Syd mellem Skiløberne og Buksejenterne paa Holmenkollen og Karl Johan: Det blev i Forestillingen til noget som en øde og forladt Ottesforgaard efter islandsk Mønster paa en vindsbøbt Slette med truende Fjælde til Baggrund, noget uendeligt graat og langt borteliggende, som man nærmede sig med Ærefrygt og tavs steg frem paa Stenhellen til det lukkede Hus med en menneskefjendsk Hund i Hælene — og her ligger en munter lille Gaard og ler i Solskinnet bag lyse Birke, og den pæne Trappe med ud-skaaret Gelænder inviterer gæstfrit til at stige op og ind i det kønne Hus med lune Gardiner og mange Blomster i Vinduerne.

Og jeg steg op ad Trinene, som var fejte rene fra Sneen, og ind og blev venligt modtaget. Og der var alt hvad der skulde være af levende Væsener, Fruen og Tore og Budejen og Pigerne, Blakken og Køerne og Griserne — men der manglede en — Herren til hele — Hamsun.

Han var paa Bodø.

Hamarøy skal delvis faa Lov til at ligge i Fred. Her er ingen Sensation at hente. Der var for smukt og venligt, for gæstmildt og aabenhjertigt. Det umiddelbart menneskelige, naturlige og renlivede i den unge Frues Styrelse, og det Præg af Orden og Ynde hun gav Hus og Gaard, gjorde det til et fredet Minde. Det var som en Blomst paa Heden, hvis Blade ikke skal krølles af graadige Hænder.

Dagen gik med Leg med Gutten i Sneen og Samtale i de lune Stuer, hvor blide Tæpper tystner Trinene, hvor unge norske Kunstneres Billeder hænger paa Væggene, hvor gamle Mahognimøbler giver hjemligt Velvære, hvor Kalipastafigurer staar om et gammelt Bronceur paa Klaveret og Kakkelovnen er indbygget i en hvid Niche, og hvor Hamsuns tre Aar gamle kække Gut, Tore, i et Hjørne tumlede med en hel zoologisk Have af Legetøjsdyr.

• • •

I Sidehuset laa Gæsteværelset, og Birkeveden huldrede i Ovn og Maanen steg søvnberoligende op over Hamnesfjeldenes hvide Snetoppe, og alt var stille, stille, hvidt og stille til den gode Søvn i Ensomheden.

Men her gaar Hamsun om Sommeren, naar Solen næsten hele Døgnet er paa Himlen, og passer sin Gaard, glædes ved sin Gut og Dyrene, og dyrker sin Jord i den dybe Glæde ved alt som gror og lever, der giver hans Bøger deres inderlige og sære Skønhed. Her finder han i Samfund med Naturen, den Fred og Hvile, som lader

ham nærme sig Visdommen og Tingenes Væsen, som giver ham det fjerne Smil, hvormed han medfølelse betragter al Uroen og det gærende Liv, den Fredelighed hvormed han hilser Ungdommen og frydes over den, mens han selv gaar ind i den store Skov, hvis Susen han kender og elsker mere end nogen anden.

• • •

Og ved næste Skibslejlighed tog jeg den langsommelige Tur tilbage til Bodø.

• • •

Bodø er med i Konkurrencen om at være Jordens grimme By. Den gør et fuldstændig nybyggeragtigt Indtryk, skønt den ikke er af nogen ny Dato og har over 4,000 Indbyggere. Der er kun et Hotel, der kan være Tale om at bo paa: „Grand Hotel.” To Majordomusser vaagede her over Hamsuns Fred. De indrømmede efter forskellige Udflugter at han boede her, men det lod sig ikke gøre at faa ham i Tale. Den eneste Chance var at passe ham op, dersom han kom ned til et af Maaltiderne, og efter at have ventet en Dag lykkedes det mig.

Det var en Aften længe efter Table d'hote Tid, og mismodig af Venten var jeg gaaet op paa mit Værelse da en af mine Skildvagter kom rygende ind: Hamsun var nede at spise.

Jeg traf ham i Forhallen da han kom ud fra Spisesalen. Han er høj og bredskuldret, tung af Krop, men man ser det er et Legeme, der hersker over sin Kraft. Han gaar med lange Skridt hen imod mig. De graa, nærsynede Øjne er skarpe bag Lorgnetten da jeg hilser og i en Fart faar fortalt, at jeg har rejst hundrede af Mil blot for at se ham og tale med ham, og at jeg er bestemt paa, at det ikke skal gaa mig som de andre, der maatte rejse igen med uforrettet Sag.

— Saahaa, siger han, sese! Nej, der blir nok ikke noget af det. De faar la' mig ha' Fred. Jeg maa gaa op. Er ikke vel, og det trækker her.

— Verden venter, siger jeg, længes efter at faa vide noget om Dem. Der gaar Fabler om, hvorledes De lever heroppe, Mystik. Der er ikke set noget nyt Billede af Dem paa 10 Aar og i Aar har De 25 Aars Jubilæum.

— Jeg holder ikke Jubilæum, svarer han vredt, jeg vil ikke ha' noget Jubilæumsvrøvl. Hvad vedkommer jeg Verden. Lad den læse mine Bøger. Gør heller noget for Ungdommen, lad dem komme til. Jeg har en Søn — — —

— Ham har jeg en Hilsen fra til Dem! bryder jeg ind.

Der gaar et pludseligt Solsmil over hans trætte Ansigt, et lykkeligt Glimt, som ganske borttager Tanken om, hvorledes jeg har faaet fat i den Hilsen.

— Nej, siger han, har De set Tore? Hvorledes har han det? Er ikke det en kæk Gut! Ham skulde De tage Billede af!

— Jeg haaber jeg har nogle Stykker i mit Kamera! svarer jeg. Og dermed var Isen brudt. Jeg maatte fortælle om Tore og Hamarøy, om Vejret og Rejsen, men fremfor alt om Tore.

— Ja, siger han, det er det, som blir igen af en. Det er den Maate vi lever videre paa. Det at faa Barn er det dejligste paa Jorden. Det er Meningen i Tilværelsen. Det er Opfyldelsen af det stærkeste i et Menneske. Ja, den Gutten, den Gutten! Men naar jeg er hjemme da faar jeg slet ingenting gjort. Enten leker jeg med ham, eller ogsaa hører jeg ham, selv om jeg flytter over i Sidehuset. Og da sidder jeg bare og smiler og drømmer. Og det er ogsaa dejligt at faa noget gjort. Der er saa meget jeg skal have gjort endnu. Men jeg maa ha' Fred og Stilhed.

Vi gaar sammen op ad Trappen. Og det bliver over Midnat før vi skilles. Han sidder paa en umagelig Stol ved Ovn og ryger sin Snadde og funderer og drømmer og spørger. Udenfor fløjter den iskolde Blæst langs de lave, nøgne Klipper om Bodø og hvirvler Støvet og Sneen op i Byens ubrolagte Gader.

Han er graa, næsten hvidnende. I hans stærke Ansigt har hans Ungdoms haarde Kaar og

den omskiftende Tilværelse skrevet sine Arbejdsstræk, og Aarene har lagt et Skær af ædel Visdom og Vemod over dem. Han er som en Bulk. Der er en Krumning paa Benene, som viser, hvorledes han har kunnet bruge sine Kæmpekræfter, men Hænderne bærer intet Spor af hans vældige Arbejdsslid, de er stærke, fine og skønne med svære Aarer tæt under Huden. Den kraftige Hage er som hugget i Sten, Mundens Underlæbe er som et Snit i Ansigtet, og trods det opstrøgne Skæg giver den ham et Udtryk af Smerte, der forstærkes af de tunge Folder under Vigene. Men ingen Billeder giver nogen Ide om Livet i det Ansigt, det Spil af skiftende Vejr, som gaar over det under en Samtale. Hamsun taaler ikke et Kamera foran sig, han er nervøs og ubehagelig berørt af det. Og de Billeder jeg tog af ham, er taget paa to—tre Minutter. De førtæller desværre altfor lidt.

Hamsun førte Samtalen, og vilde absolut ikke ind paa at tale om sig selv og sine Bøger eller sit Arbejde.

— Her stænger jeg mig selv inde, siger han, i det lille Kot deroppe Taarnet. Der har jeg ingen ved Siden af mig og ingen over mig, og derfra kan jeg se udover Havnen og de Klippeøer, som lukker for den. Men jeg ser ikke. Saa kommer det til mig, som staar i mine Bøger, Minderne og Fantasierne, Naturen og Livet, som jeg har kendt det og som det er for mig.

Og saa siden det lille „Kot” i Taarnet. Det var ganske lille med kun det nødvendige Bohave. Der havde han boet i fem Maaneder afsondret fra Verden. Teater bryder han sig ikke om og de fleste Mennesker besværer ham. Han er blevet en Eneboer. Sine egne Stykker vil han ikke se opførte. Men det hænder, at han gaar over i Biografteatret paa den anden Side Gaden.

— Det liker jeg, siger han, disse amerikanske Karle som flyr paa Hesteryggen, Cowboyen som kan overmande Tyrene. Det er Liv og Natur og det hele afgjort i en Haandevending, og saa naivt og saa sundt. Det ender altid godt, saa en ikke faar urolige Drømme for Heltenes Skyld, og der er ingen som snakker dumt og har glemt Rollen, eller misforstaaet den. . . . De synes det er elendigt at bo i denne grimme By, jeg ser det ikke, jeg kender den ikke. Jeg gaar aldrig ud her. Og forresten rejser jeg i Morgen til Grøttø.

Grøttø er en lillebitte Ø, hvor der kun bor ganske faa Mennesker, som Hamsun kender.

(Sluttes paa Side 18.)

Hamsun's tre Aar gamle Søn, Tore.

Th. Niss: „Vinter”

ÆVENTYRET OM JULEN.

Af Carl Ewald.

NU vil jeg fortælle Æventyret om Julen, saadan som jeg har hørt det, og saadan, som det er hændt. Og de, som har hørt det før, om ogsaa paa en anden Maade, de vil høre det igen, hvor saa i Verden de er henne.

Og de, som aldrig har hørt det, vil ikke tro det.

DET var Juleaften i en stor By. En moderne By.....en Hovedstad med Tinder og Taarne. Uden om Byen, langt ud i det grønne Land, laa mægtige Forstæder, hvor al Ting var fattigt og smudsigt og grimt. Der røg de sorte Fabrikskorstene Solen af Himlen, og naar Damp-piben lød, myldrede Mænd og Kvinder og Børn til Arbejde eller Hvile. Der blomstrede Kroer og Knejer, hvor der var fattigst, og alle Vegne stank der af Øl og Sved

Men inde i Byen var der Torve og skønne Pladser med Statuer af Konger og fortjente Mænd. Brede Gader, hvor Kareterne rullede tyst over Asfalten, og Menneskemængden strømmede. Smalle Slipper, hvor der var mørkt og fælt, hvor ingen kom, som ikke havde Ærinde, og hvor de færrestes Ærinde var godt.

Der var vældige Huse med hundrede Vinduer, straalende Butiker med alt, hvad Menneskelængsel kan foregøgle sig, Theatre og Varieteer.

Og der var tyve Kirketaarne, hvis Klokker kaldte aarle og silde. For der var syndet meget i Byen og angret og bedt.

Men den Juleaften, hvorom her fortælles, hang Skyerne saa lavt og var saa tunge og saa sorte, at Solen have Møje med at minde Menneskene om, at den var oppe.

Og ikke saa snart var den gaaet ned, før Byens Hovedgader luede i Lys fra mange tusinde Ruder. Det skinnede fra Hus til Hus som den

klare Dag, og der var bare enkelte Steder, hvor det var nattemørkt. Og Menneskestrømmen gled ind i disse mørke Steder og blev borte, — saa man ingen Ting saa, men hørte Trinene — og gled ud igjen, saa Lyset pludselig faldt i Ansigterne og gjorde dem underlig hvide med blanke Øjne.

Aldrig havde der været saa mange Folk paa Gaden som i denne Skumringstime.

De løb som Myrer ind og ud af Butikerne, købte og byttede og tingede om Prisen. Der var ingen af dem, som ikke have Hast, og ingen, som ikke slæbte paa Blomster og Julestads.

Gode Venner trykkede hinandens Haand og skyndte sig af Sted.....de skulde jo hjem, enhver til sit, hvor Pigen kogte og brasede, og Børnene sad i den mørke Stue og stirrede mod Døren, der skulde gaa op for al Juleaftens Herlighed.

Og de, som sjældent snakkede sammen, kunde ikke lade være med at raabe det „Glædelig Jul,” der fødtes paa deres Tunge, i det de gik forbi.

Man kunde ikke se, hvem der havde mange Penge, og hvem der havde faa, for de købte alle og bar Glæden hjem i deres Køb.

Men man kunde se, hvem der var ensom, og hvem der droges med mange Børns Plage. For der var Savn i Aften i den enes trygge Velvære og Fryd i den andens Sorg over, at han ikke kunde give Festen større Glans for sig og sine. Og mens den ene skyndte sig hjem og den anden, kom der andre til, som endnu havde et Indkøb at gøre, saa Mylderet blev bestandig lige stort. Men Kirkernes vældige smaarudede Vinduer lyste til lithurgisk Gudstjeneste, og Salmesang og Orgelbrus lød over den ganske By.

Midt i Mylderet gik en fremmed Mand, hvem ingen kendte.

Han saa saadan ud, som man ikke kan beskrive.

Der var ingen, der hørte hans Trin, og ingen, der talte til ham. Man kunde ikke vide, om han var gammel eller ung. Der var ingen, der næste Dag kunde sige, hvordan han saa ud, men mange af dem, der havde set ham, mindedes ham til deres Dødedag.

Han saa paa ingen. Men alle, der lagde Mærke til ham, syntes, han saa paa dem. Det kunde ske, at en, der gik forbi ham, pludselig saa op, som om der var noget, der tvang ham dertil, og stod stille og stirrede efter Manden, fordi han kunde ikke andet.

Han var fattig klædt. Men det skete alligevel, at en fornem Herre gjorde Front midt paa Gaden og hilste ham, som om han kunde være Kongen selv. Den fornemme Herre vidste ikke, hvorfor han gjorde det, og den fremmede Mand blev ikke undselig over den Ære, der vederfores ham.

Det hændte, at en Herskabsvogn kørte imod ham, og han kunde i Trængslen ikke vige til Side Saa løftede han sin Haand, og de stampende Heste stod, som var de af Sten. Og Kusken, der sad bred og galloneret paa sin Buk, brugte ikke Mund, men tav dertil og kørte stille videre.

Det hændte ogsaa, at et lille Barn kom løbende fra sin Moder og tog hans Haand og gik en Stund med ham.

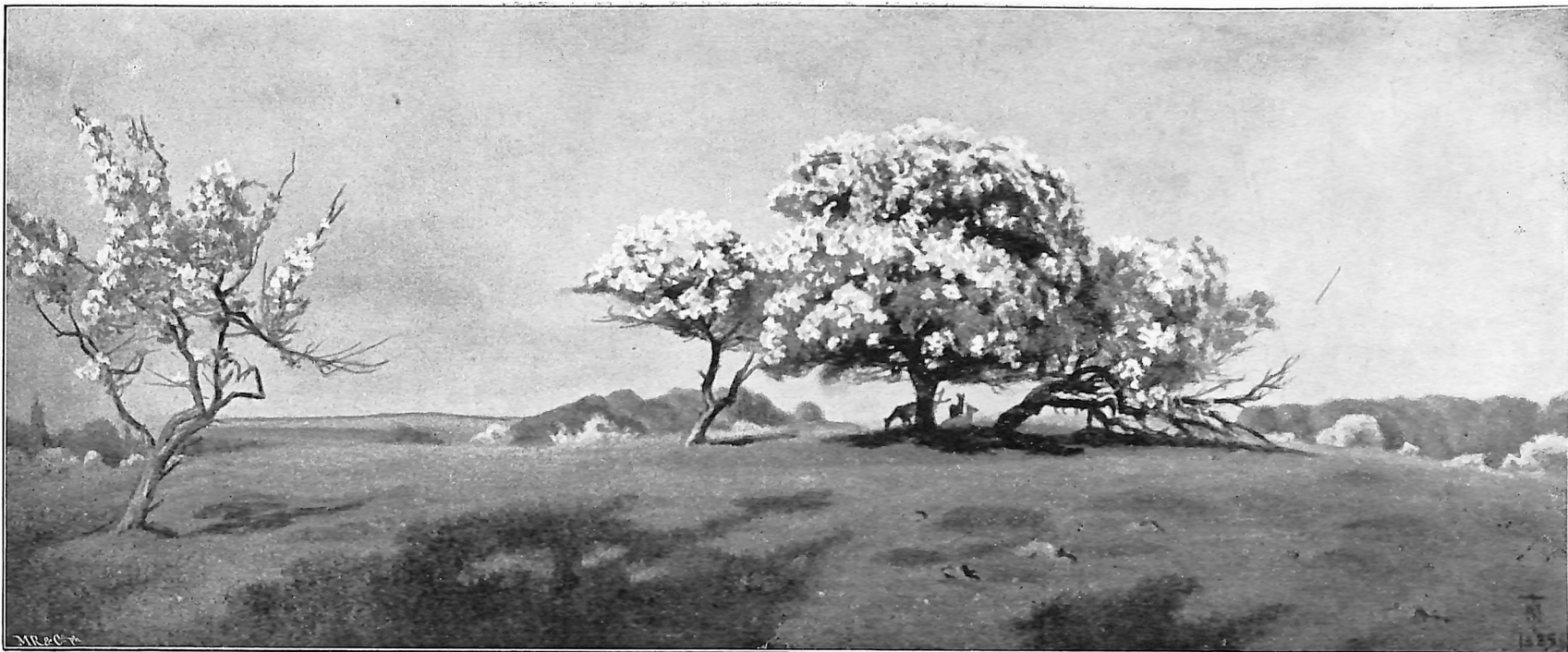

Han gik jangsomt, saa den ene Vej, og saa den anden, hvor Strømmen bar ham hen.

Og saadan skete det, at han kom ind i en stor Købmandsbod.

Det var en uhyre Hal, hvis Loft blev baaret af slanke Søjler, og hvis Disker bugnede af Silke og kostbare Tøjer og alt, hvad Kvinderne bruger til at dølge deres egen Lyst og ildne Mændenes.

Hundrede Kommisser bukkede og smilte og priste Varerne, sprang Trappe op og Trappe ned, tog frem og lagde til Side for at gøre Kunderne

Th. Niss: „Foraar”

til Behag. Men mange Gange flere, al Gadens Trængsel af næsten ene Kvinder, flokkedes i Hallen og saa paa Herligheden med gridske Blikke.

Og det, de ikke kunde tænke paa at købe, det maatte de dog røre ved. Og mens de gjorde det, rystede deres Hænder og deres Øjne skinnede.

Men inderst i Hallen stod Købmanden selv og lod kostbare Kniplinger glide mellem sine Fingre. Saa dyre vare de, at det, en Alen kostede, var nok til at give et Menneske Føden Aaret rundt. Og de rigeste Kvinder trængte sig om Bordet, hvor de laa, og handlede.

Derhen kom den fremmede Mand, og saa optagne var de alle, at ingen lagde Mærke til ham.

Men nu skete det, at et Stykke af de kostbareste Kniplinger forsvandt.

Kvinderne trængte sig om Disken og veg tilbage, mens der blev søgt alle Vegne og intet fundet. Købmanden blev vred og sagde, at en af dem havde stjålet det. De saa paa hverandre og enhver af dem troede det om en anden.

Saa vendte Købmanden sig til den, hvem han netop havde vist Stykket, og hun, der var en fornem Dame, blev meget bleg under hans Blik og raabte op.

Men da Købmanden blev ved sit, og de andre trak sig tilbage fra hende, pegede hun i sin Vaande paa den fremmede, der stod ved Siden af i sine fattige Klæder, og sagde, det var vel ham, der havde gjort det.

De syntes alle, han saa ud dertil, og raabte, hvad han var kommen for, om ikke for at stjæle. Ja...han var Tyven...en Juletyv....

Paa deres Raab kom Folk løbende fra alle Kanter af Hallen og greb fat i ham, for at han ikke skulde undvige. Og en sprang for at kalde Politi og alle ransagede de deres Lommer, om de have mistet noget af deres Ejendom.

Den fremmede Mand sagde ingen Ting, men satte sig paa en Stol, der stod der, som om han var træt. Men lige som han havde gjort det, for Købmanden løs paa ham med et Skrig og trak op af Lommen paa hans Frakke de kostbare Kniplinger.

I det samme kom en Politibetjent op gennem Hallen. De fortalte allesammen i Munden paa hinanden hvad der var sket, og han greb Tyven i Armen og bød ham barsk følge med.

Men Manden, hvem ingen kendte, gjorde lempelig sin Arm fri og rejste sig og sagde:

„Ven, jeg har ikke gjort det.”

Og som han sagde det, gik der et Gys gennem Hallen. De fornam det alle, og ikke en Stemme løftede sig for at anklage ham paa ny. Betjen-

ten hilste ham med Haanden til Hjælmen og sagde bedrøvet:

„Herre, jeg gør kun min Pligt.....bliv ikke vred paa mig.”

Men Manden vendte sig om og saa paa hende, der havde beskyldt ham. Saa sagde han til Betjenten:

„Jeg følger Dig.”

Nu gik de ud af Hallen, og alle med dem.

For ingen tænkte mere paa at købe. Købmandens Folk slap Alen og Sax og fulgte med Toget. Købmanden selv glemte sin Vrede og Tabet, han led, fordi Kunderne forlod ham. Han stod og stirrede efter den fremmede Mand, og da han ikke længer kunde se ham, lukkede han sin Bod og løb efter de andre.

Men alt som de gik hen ad Gaden, voxede Skaren saadan, at ingen mindedes, han havde set noget lignende.

I Spidsen skred den fremmede Mand, saa rolig, som var han en Anfører, og lidt bag ham Politibetjenten. Og foran og bagved og paa Siderne gik en uhyre Menneskemængde Skulder ved Skulder.

Alle, der mødte Toget, fulgte med. Alle spurgte, og fik at vide, det var en Juletyv, der skulde paa Stationen. Ingen vidste, hvorfor han gik med, eftersom Julemaden ventede hjemme, og der hver Dag blev grebet mange Tyve i Byen.

Ingen raabte, og ingen talte højt. Der var ingen anden Lyd end Drønet af de mange tusinde Fodslag i Stenbroen. Alle Øjne stirrede paa Manden, hvem ingen kendte, og smaa Børn blev løftet i Vejret, for at de skulde se ham.

Og mens det underlige Tog gik gennem Byen, var der ikke en af dem alle, uden at der jo i hans Sind dæmrede en dunkel Følelse af, at han havde været med i dette en Gang før.

Eller han havde læst det...eller hørt det og troet derpaa...en Gang for længe, længe siden.

Men ingen kunde sig, hvad det var.

Da de kom til Politistationen, var Mængden voxet saadan, at alle Betjentene og Assistenten greb deres Stave og styrtede ud paa Gaden, fordi de tænkte, Byen var i Brand eller i Oprør. Og de blev staaende maalløse over det, de saa.

Men Manden, hvem ingen kendte, gik uhindret mellem dem ind i Porten. Der vendte han sig om og saa ud over de mange Mennesker. Og hans Ansigt var saadan, at alle Hoveder bøjede sig frem for at lytte efter et Ord af hans Mund.

Men som han stod der, lød pludselig et højt Skrig nede i Gaden.

Det lød igen og endnu en Gang, men nærmere ved, og Mængden kom i stor Bevægelse.

Med Møje trængte en Kvinde sig frem blandt de forreste, og da det var lykkedes hende, stod hun et Øjeblik rank og stolt foran den fremmede Mand og stirrede paa ham med vilde Øjne. Alle saa, hvor hendes kostbare Klæder var sønderrevne, og hvor hendes Haar fløj for Vinden.

Saa løftede hun sine Hænder højt i Vejret og kastede sig ned med et stort Skrig:

„Han er uskyldig.....det var mig, der stjal dem og anklagede ham.”

Der lød et tusindstemmigt Raab, og alle trængte sig frem for at se Kvinden, som var kendt af mange.

Men den fremmede rejste sig op og sagde:

„Lad hende fare i Fred.....for min Skyld.”

Derefter gik han bort, ned ad Gaden.

Men Politiasistenten blottede sit Hoved, og alle veg til Side og blev staaende og stirrede efter ham, til han var forsvundet.

Men den Juleaften, hvorom der fortælles, stilledes efterhaanden Livet paa Gaderne og døde hen.

Alle Butiker var lukkede, og hvor der før var lyst som Dagen, skinnede nu kun en døsig Lygte. Rundt om i Husene strømmede Lyset fra de tændte Juletræer mod Ruden. Somme Steder var der rullet ned, saa man kun saa Skyggen af dem, som gik rundt om Træet og sang. Men Skyggen viste, hvor Træet straaede. Og somme Steder kunde man se den ganske Glans.

Hvor man stod stille og lyttede, tonede Jule-sang derinde fra. Man kunde kende Faders Stemme, som var dyb og stærk, og Moders, som var træt, fordi hun have sunget saa mange Børn i Søvn de søgne Aftener. Og Børnenes var saa skingre og saa unge i deres Julejubel.

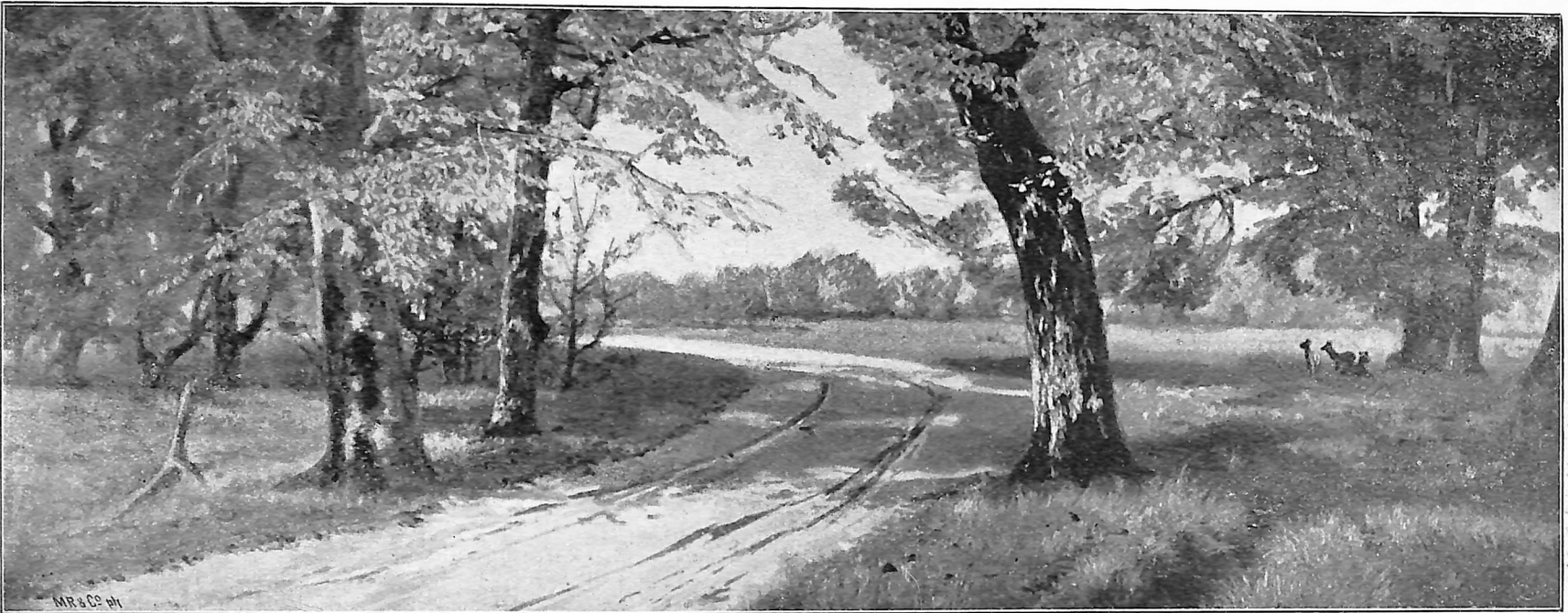
Men det var ikke mange, som gik paa Gaden, nu da de var hjemme, som havde Hjem.

Og alt som Aftenen randt, forstummede Sangen og Lysene brændte ned. Saa blev der stille i Husene. De smaa Børn sov med røde Kinder og holdt livsalig Jul i Drømme. De voxne sad i festlig Tavshed og var glade og træt. I Gaden gik Politibetjenten paa sin ensomme Vagt og længtes.

Ved den Tid steg den fremmede Mand, hvem ingen kendte, op ad Trappen i et smukt og prægtigt Hus.

Han blev staaende paa første Sal og ringede paa Døren. Der kom en Tjener ud, og til ham sagde han, at han vilde tale med Biskoppen.

Tjeneren saa paa hans fattige Dragt og tog en Skilling af sin Lomme og rakte ham den. Saa lukkede han Døren og satte Sikkerhedskæden

Th. Niss: „Sommer”

for. Men den fremmede ringede atter, og da Tjeneren kom, sagde han igen, at han vilde tale med Biskoppen.

Saa kom Bispinden, — langsomt, for hun var meget svær og havde syge Ben.

Hun saa paa ham med et mildt Ansigt og spurgte om det var saa nødvendigt. Det var jo Juleaften. Og Biskoppen var saa træt, og skulde præke i Morgen i Domkirken. Saa gav hun ham en Krone og ønskede ham glædelig Jul.

Men den fremmede blev ved sit, og saa førte de ham ind i Biskoppens Studereværelse.

Der stod han indenfor Døren med Hatten i Haanden.

Paa Bordet stod en Lampe med Silkeskærm, og der var dunkelt i alle Stuens Kroge. For Vinduet hang tunge Gardiner, fra alle Vægge lyste gyldne Titler paa mange hundrede Bogrygge.

Ved Bordet sad Biskoppen i en magelig Lænestol med en Bog af Landets første Digter i Skødet. Han var klædt i en prægtig Slaabrok, paa Hovedet have han Fløjlskalot, paa Fødderne nye Saffians Morgensko.

Men han læste ikke. Hans Brilller sad oppe i Panden, og han havde foldet Hænderne over Maven. Biskoppen sov.

Da vaagnede han pludselig og satte sig over Ende. Han stirrede paa den fremmede Mand, satte sine Brilller paa Næsen og stirrede igen. Saa rejste han sig med et Suk og gik hen imod ham.

„Hvad vil De mig?” spurgte han.

Den fremmede blev staaende ved Døren og sagde:

„Jeg er fattig.”

Biskoppen tog sin Pung frem og ledte i den. Der var stille i Stuen, og man kunde høre Pengestykkerne klingre. Saa tog han en Tokrone og rakte ham den.

„Gaa nu hjem og gør Dem en glad Juleaften,” sagde han og gabede træt. „Og glem ikke at takke Gud, fra hvem al Ting kommer.”

Den fremmede stod med Tokronen i sin Haand og sagde ingen Ting og gjorde ikke Mine til at gaa.

„Far vel,” sagde Biskoppen. „Nu maa jeg til at tænke paa min Prædiken.”

Da han havde sagt det, gik han tilbage mod Lænestolen. Men i det samme var det, som om nogen rørte ved ham. Det for i ham, og han vendte sig forskrækket om.

Den fremmede Mand stod midt i Stuen, og Biskoppen syntes, han var større end før.

„Giv mig din Slaabrok,” sagde han og rakte Haanden ud.

Men Biskoppen rettede sig, og han var en stor

og statelig Mand. Hans Øjne lynede bag Brilllerne.

„Dutter du Biskoppen?” sagde han.

Den fremmede blev staaende og sagde igen:

„Giv mig din Slaabrok. Jeg har en Broder, som fryser.”

Og pludselig følte Biskoppen sig underlig beklemt om Hjertet, han kunde ikke sige, hvorfor. Men han ønskede, at den fremmede var borte.

„Nu skal jeg kalde paa Hans,” sagde han. „Han skal give Dem en af mine gamle Frakker. Deres Broder skal ikke fryse. Han er jo ogsaa min Broder, saa sandt vi alle er Guds Børn. — Nu skal jeg kalde paa Hans.”

Han samlede Slaabroken omkring sig og vilde gaa, men syntes ikke, han kunde. Det var, som om den fremmede fyldte hele Stuen og spærrede Vejen for ham. Og nu sagde han det igen:

„Gig mig din Slaabrok.”

Da rystede Biskoppens Knæ, og han sank sammen, saa han maatte støtte sig til Lænestolen. Han bøjede sit Hoved, som var han en uselig Synder, der bad for sit Liv.

„Jeg har faaet den af min Regine,” sagde han, „af Bispinden.....”

Han saa sky til Manden, men han stod der endnu med fremstrakt Haand. Og Blikket i hans Øjne var stort og fast. Men Biskoppen slog sine Øjne ned og famlede med Fingrene ved Slaabroken.

„Hun har givet mig den i Aften... hver Jul giver hun mig en,” sagde han, og hans Stemme blev kærlig ved Tanken om de mange lykkelige Aar, han havde levet med sine Hustru. „Hun syer den med sine egne Hænder.”

Han tav igen, og der var stille i Stuen. Han følte sig en Afmagt nær, og det kostede ham en forfærdelig Anstrengelse at løfte sit Hoved for at se paa den fremmede.

Men den fremmede Mand var borte.

Biskoppen tog sig til Panden og sprang frem i Stuen. Han havde ikke hørt hans Trin og ikke Døren gaa.

Saa styrtede han ud i Entreen, men der var ingen. Han ringede og raabte, og Bispinden og Hans og begge Pigerne løb til. Han bød dem skynde sig af Sted og faa fat paa den Mand, som lige var gaaet, og bringe ham tilbage. Og Hans og Pigerne løb.

Men Biskoppen faldt om paa en Stol.

„Gud hjælpe mig, Regine!” sagde han.

Bispinden kyssede hans Pande og græd af Angst, for hun havde aldrig set ham saadan. Og han talte ikke til hende, men stirrede blot mod Døren.

Nu kom Folkene tilbage og berettede, at Gaden var ganske tom og den fremmede intet Sted

at øjne. Da rejste Biskoppen sig med Møje og befalede dem at forlade Stuen. Han saa selv efter, om Døren var lukket. Saa satte han sig igen, fordi han ikke kunde staa, og sagde:

„Regine.... jeg maa gaa.... Jeg maa finde den Mand.... for min Sjæls Saligheds Skyld.”

I afbrudte Ord fortalte han nu, hvad der var hændt. Og ha han var kommen til Ende, foldede Bispinden Hænderne op imod sit Bryst og græd. Men hendes Øjne straaledede.

„Johannes,” sagde hun, „jeg forstaar det altsammen.”

Hun græd stille. Biskoppen saa sky til hende, som om han var hange for, at hun skulde sige det. Saa gik han ud i Korridoren for at tage sit Overtøj og kom ind igjen.

„Johannes..... jeg har tænkt paa det saa tit. Det er kommen over mig som en forfærdelig Angst.... og en Længsel.... Den Gang i gamle Dage i Præstegaarden, naar Markerne stod fulde af det velsignede Korn og vore Stuer genlød af Ungdom og Glæde.... Og nu siden hen..... just naar vi var rigest og lykkeligst, naar Kongen hædrede dig og Menigheden littede til dig. Det har brændt i mig, Johannes.... om Dagen og om Natten.... og naar du stod for Alteret.....”

Hun blev ved at tale, mens hun hjalp ham Tøjet paa:

„Om jeg dog kunde gaa med dig, Johannes. Men Gud har ramt mig, mine syge Ben kan jo næppe bære mig ned ad Trappen. — Ak, om det var hændt os, mens vi var unge!..... Og lovet være Gud, at det kom, inden vi gik herfra.”

Med rystende Hænder knappede hun hans Pels og fulgte ham ud paa Trappen. Ingen af dem lagde Mærke til, at Biskoppen kun havde sin Kalot paa.

Og medens Biskoppen løb i Gaden, stod den fremmede, hvem ingen kendte, paa den brede Bro, der bar over Floden.

Han stod midtvejs, hvor Balustret løftede sig højest og kronedes af en mægtig, femarmet Lygte. Han saa ned i Vandet, der randt og mumlede, mens hist og her en Bølge blinkede op i Lyset og blev borte igen. Og hans Ansigt var mildt og mørkt.

Men som han stod saadan, var der nogen, der greb i hans Frakke.

Han bøjede sig ned og saa ind i et rødt og opustet Ansigt. Det stak frem af en Niche, hvori man skulde tro, der knap var Plads for en Hund. Og Manden, som havde Ansigtet, stirrede paa ham med blodskudte Deliriumsøjne og sagde med tykt Mæle:

„Giv mig til en Snaps, Herre.”

Den fremmede bød ham rejse sig. Og Manden

Th. Niss: „Efteraar”

(Alf. Jacobsen's Kunst-Etabl.)

ravede frem af sit Hul og stod og dinglede op ad Balustret. Hans lasede Hat fløj fra ham ud i Vandet, men han saa det ikke. Hans Aande stank af Brændevin og han rakte hikkende sin skidne Næve frem.

„En Snaps, go'e Herre....for den søde Juls Skyld.”

Da lagde den fremmede sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Gaa hjem til Kathrine.”

Drukkenboldten tog med Haanden sit uredte Haar fra Panden, strøg sig over Øjnene, kæmpede som for at fri sig for en Drøm.

„Kathrine....” sagde han langsomt — „Kathrine....og Børnene....”

„Gaa hjem til dem,” sagde den fremmede igen.

Men Manden rystede over hele Kroppen og gav sig til at græde.

„Herre....jeg har jo ikke været der i mange Maaneder....Kathrine er død....Hun var syg, da jeg gik fra hende....Jeg slog hende jo, Herre....jeg tog jo Dynen og satte den ud....og Børnenes Tøj....”

Han saa pludselig op i den fremmedes Ansigt og i det samme var han ædru og god.

„Herre! Herre!....lever Kathrine?....er hun derhjemme....lever hun?”

Og uden at vente paa Svar gik han derfra som en Mand, der har faaet et Maal. Men strax efter vendte han om igen og sagde ærbødig:

„Herre, hvem er De?”

Men den fremmede gik forbi ham uden at svare.

Han gik over Broen ud i Forstaden, hvor der var mest mørkt.

Gennem lange, lige Gader, dybe og kvalme som Brønde, over Pladser, hvor der laa Tømmer og Sten, forbi et Bedehus med store, tomme Ruder og hen til et lille, rødt Hus ved Siden af.

Der ringede han paa. Og mens han ventede, hørte han indenfor en Kvindestemme, som sagde: nu kommer Fa'er! og Børn, der sprang og lo.

Da Døren saa blev aabnet, ga Børnene sig til at græde, fordi det ikke var ham, de ventede. Men Moderen, som var en ung Kvinde med et blegt Ansigt, tyssede paa dem og bad den fremmede træde ind. Præsten kom strax.

Den fremmede Mand gik ind og satte sig i Præstens Stue.

Det var i Stuen kun et Fyrretræs Skrivebord, en gammel sort Sofa og et Par Stole. For Vinduet var der tynde, røde Gardiner. Paa Væggene hang

store, stærke Billeder af den hellige Skrift: Maria Magdalene og Kristus paa Korset og Lazarus' Opvækkelse.

Døren stod aaben til Stuen ved Siden af, og derinde sad Præstekonen og Børnene om Bordet, som var dækket.

„Fa'er er hos de fattige,” sagde hun. „Hos de syge. Det ved I jo nok. Det har jeg jo fortalt Jer. Derfor maa vi vente. Saadan er det Guds Vilje.”

Hun vendte sig mod den fremmede i den anden Stue og sagde:

„De længes efter deres Juletræ. De er saa smaa. De kan jo ikke forstaa det.”

Der gik en Time, og den fremmede Mand sad stille paa sin Stol. Børnene var faldne i Søvn med deres Hoveder paa Dugen. Præstekonen sad med Armene foldede over Brystet og saa ned for sig.

Saa kom Præsten.

Han stod i Døren, høj og tynd, med store, strænge Øjne.

„Gud Fred!” sagde han. „Vil De tale med mig?”

Den fremmede saa ikke op, men sagde. „Jeg er sulten.”

Præsten lukkede Døren ind til de andre og gav sig til at gaa frem og tilbage over Gulvet med Hænderne foldede op under Hagen. Saa stod han stille og bøjede sig ned for at fange den fremmede Mands Blik.

„Sulten?” sagde han. „Det vil sige Risengrød og Gaasesteg og Æbleskiver — ikke sandt?”

Den fremmede løftede sit Hoved og saa paa ham og nikkede rolig. Men Præsten rakte de foldede Hænder i Vejret og vred dem, saa Fingrene knagede.

„Gud være Jer Jeres Synder naadig!” sagde han.

Saa lod han sine Arme falde, satte sig ned og saa hen for sig.

„Min Sjæl er syg af al den Sult og al den Mad, jeg har set,” sagde han lidt efter. „Jeg gik fra Hus til Hus, saa længe mine Ben kunde bære mig og mættede dem alle. De takkede mig og velsignede mig, og fordi de vidste, jeg er Præst, priste de Gud for mine Øren. Jeg var ogsaa hos de rige, og de skyndte sig at give Gud Æren, saa snart de saa mig. Men jeg har ikke mødt en rig Mand, som ikke huskede at dække sit Bord til Fest i Aften, og jeg har ikke set en fattig Mand, som glemte sin Sult for Jesus af Nazareth.”

Den fremmede sagde ingen Ting. Det var ganske stille i Stuen. Saa løftede Præsten sit Hoved og sagde bedrøvet:

„Derinde staar Julemaden til mig og mine. Jeg har givet bort, hvad jeg havde — det er alt, hvad der er igen. Men der er sagtens nok til dig ogsaa. Gaa ind og fyld din Bug og gaa saa bort.”

„Lad mig blive her og spise med dig,” sagde den fremmede.

Præsten saa paa ham, rejste sig saa og gik tæt hen til ham.

„Er du hellig ” spurgte han sagte.

„Jeg ved ikke hvad du mener,” svarede den fremmede.

„Saa tag, hvad du trænger til og gaa!” sagde Præsten og veg tilbage fra ham. „Inat skal ingen være i mit Hus, som ikke er hellig. Jeg ved ikke, hvem du er....jeg forlanger ikke at vide det. Gaa bort i Fred....men gaa....gaa!”

Den fremmede Mand havde rejst sig og gik hen imod Præsten.

„Døm ikke, at du ikke skal dømmes!” sagde han.

Og hans Stemme var saadan, at Præsten kom til at ryste over hele Kroppen. Men strax efter tog han sig sammen igen og sagde strengt:

„Du vil letfærdig forvandske Guds Ord. Ved du, hvornaar du skal dø Gennem min Mund taler Herren til dig....maske for sidste Gang. Ja....jeg ved det! jeg tør sige det! Jeg tør slynge Forbandelsen imod dig. I Herrens Navn lover jeg dig Helvedes Baal og Brand, om ikke du i denne Time vorder helliggjort ved Jesum.”

I det samme tændtes der i den fremmedes Øjne en Lue, mod hvilken Præstens var som Lys imod Lyn. Præsten veg tilbage og strakte sine skælvende Hænder frem.

Men den fremmede Mand slog ham paa hans Mund, og han styrtede til Jorden med et stort Bulder.

Døren gik op, og Præstekonen løb til. Hun hjalp ham op paa Sofaen, hentede koldt Vand og badede hans Hoved. Hun gjorde det saa roligt, at man kunde se, hun havde gjort det saa mange Gange før.

Lidt efter slog Præsten sine Øjne op og saa sig om i Stuen med forvildede Blikke. Saa rejste han sig over Ende og foldede Hænderne i sit Skød.

„Anna,” sagde han, og hans Stemme skælvede. „Hvor er den fremmede Mand?”

„Her er ingen,” svarede hun og satte sig hos ham. „Her var ingen, da jeg kom ind.”

Han rejste sig med Besvær og tog hendes Haand.

„Kom, Anna,” sagde han. „Han maa være her et Sted.”

Hun rystede paa Hovedet, men gik med ham gennem Stuerne. Hun tvang ham til at staa stille og pegede paa Børnene, der sad om Bordet og sov. Men han saa dem ikke. Han drog hende gennem Døren ud paa Gaden, men der var ingen.

„Anna,” sagde han, „kom med mig. „Vi maa finde den Mand.”

„Kom ind i Stuen,” sagde hun og sukkede dybt. „Du er syg, og her er ingen Mand.”

Saa fortalte han hende med sagte Stemme, hvad der var hændt.

„Vi maa finde ham, Anna,” sagde han og knugede hendes Haand, saa hun ømmede sig. „Han slog mig med sin Haand og brød min Styrke... Kom...kom...inden han bliver borte for os.”

„Du har set et Syn,” sagde hun bittert. „Du er syg igen, som du var ifjor, og du vil dø fra mig og Børnene, om ikke du bliver fornuftig og skaaner dit Helbred.”

Præsten rettede sig, og hans Øjne straaledede.

„Ja...jeg har set et Syn!” sagde han. „Hans Øjne blændede mig, og nu ser jeg klart, som aldrig før. Jeg var syg, og nu er jeg karsk. Anna...min Anna... kom lad os gaa og finde ham.”

Hun for sammen af Kulde og traadte tilbage i Gadedøren.

„Nej!” svarede hun og slog Armene sammen over sit magre Bryst. „Nu er det nok. Gaa du, hvorhen du maa, naar det ikke kan være andet. Jeg tænder Juletræet for de stakkels Børn. Time efter Time har de ventet, mens du var hos dine fattige. Nu er det nok.”

Han stod midt ude paa Gaden og rakte Armene imod hende.

„Anna —!”

„Nej...nej...nej!” sagde hun haardt. „Jeg har ikke mere at give din Gud. Han tog min Ungdom og min Glæde...min Sundhed tog han og din...og vor Lykke...gaa...gaa, hvorhen du vil. Jeg bliver hos mine Børn.”

Hun gik og slog Døren i efter sig. Præsten stod et Øjeblik med udbredte Arme. Saa løb han ned

ad Gaden, uden Hat og Overtøj og blev borte i Natten.

Nu er der kun at fortælle, hvorledes denne Julenat endte saadan, at den gik intet Menneske, der havde levet den, af Minde.

Der var mange, som laa hjemme og sov og vidste af intet. Men der var ogsaa mange, som gik den ganske Nat og ledte efter den fremmede Mand, hvem ingen kendte.

For der var mange flere end dem, hvorom her er fortalt, som havde set ham. Og ingen af dem tænkte, han kunde finde Fred, før han havde set ham igen, fordi de vidste alle, at de ikke havde været, som de skulde.

Derfor løb Biskoppen, og Præsten og Kvinden, der have beskyldt ham, i Flok og Følge med mange andre. I Skaren var ogsaa Drukkenboldten med sin Kathrine, som holdt ham fast i Haanden og ikke helmede før hun havde takket ham, der gjorde ham god. Og Købmanden og Politibetjenten.

Og det var det sælsomme, at ingen af dem blev trætte, de gamle saa lidt som de unge. For de vidste, at hvad de ellers havde løbet efter i deres Dage, det var intet imod dette, og om de naaede det, da skulde deres Liv blive rigere end før, og deres Død uden Angst.

Og der var ingen Forskel paa dem, saadan at Drukkenboldten og Biskoppen vidnede for hinanden, hvad de havde hørt og set. Biskoppen talte, saa Drukkenboldten hørte, og Drukkenboldtens Ord syntes den højlerde Herre Visdom. De forstod hinanden alle, som aldrig ellers, fordi de havde glemt enhver sin Klogskab, og der for dem alle kun var et fornødent.

Det var dem alle, som vandrede de paa fremmede Steder. De kendte ikke længer deres By og deres Huse, hvor de havde passet deres Gærning og levet deres Liv indtil denne Nat. De kendte ikke længer hinanden, saadan, at hvad der havde været dem imellem af Venskab og Fjendskab, det var dødt og glemt. Og de kendte

hinanden alle, saadan, at de trøstigt fortroede sig til hinanden, fordi de havde alle det samme Haab.

Hver Gang der kom en ny til, spurgte de, om han havde set den fremmede Mand, og derefter gik Toget videre, bestandig voksende og højtidsfuldt og tyst. Og den nye, der kom, glemte hvad Ærinde han ellers havde havt, og blev delagtig i den lønlige Gru og Glæde, der fyldte de andre.

Ud paa Natten standsede Skaren paa det største Torv, og da hændte det, at Byens Kirkeklokker tog til at ringe.

De lyttede alle, men ingen af dem gjorde sig Rede for, hvordan det kunde hænge sammen, og paa hvis Bud det var sket.

Og mens de ellers ikke agtede uden hver sin Kirkes Kalden, saa var det dem i denne hellige Julenat, som havde hver en Klokke Bud til dem alle. Lutheranere og Katholiker, Jøder, Baptister og Irvingianere og de, som bad i Løndom, — alle de, der knælede, fordi de vidste, de kunde ikke staa, — de mindedes i denne Stund ikke, hvad der havde drevet dem til at bygge hver sit Gudshus, men følte sig som en stor Menighed og bøjede deres Hoveder og lyttede til Klokkerne.

Og mens de stod der, — og Torvet var fuldt af Mennesker; det var mørkt, saa den ene næppe kunde se den andens Ansigt, og ingen talte, og alle lyttede, — da lød der pludselig en vældig Røst:

„Han har været iblandt os!”

De saa paa hinanden, og ingen vidste, hvor Røsten kom fra.

Men da den havde lydt, blev Mængden grebet af en forunderlig Begejstring.

Der var mange, som faldt paa deres Knæ og græd, og mange, der stod oprejst med straaledede Øjne. Der var nogle, der bad højt, og nogle, der sang, og nogle der gemte Ansigtet i deres Hænder. Men alle var de anderledes, end de nogen Tid havde været.

Da de havde bjet en Stund paa Torvet, gik de hjem, enhver til sit, og kunde ikke sove.

Naboer.

Skitse fra en dansk Koloni.
Af M. Sørensen.

W i kender alle den lille Prærie-by. Der er den lave Stationsbygning — Ophavet til Byens Fremkomst og Grundbetingelsen for dens Bestaaen; 3-4 mægtige Kornmagasiner, et Kuloplag og en Tømmerhandel langs Vigesporet; en bred Hovedgade, der begynder ved Stationen og fortøner sig næsten umærkeligt et Sted ude paa den aabne Slette; langs Hovedgaden er der et Par Banker, 3-4 Butiker, et Hotel, et Par Øl-knejper, 2-3 Snasker, der pranger med Navnet Restaurant, to Rækker Pæle, hvortil Farmerne binder deres Heste. Omme i en Sidegade er der en Smedie eller et Maskinudsalg og en Lejestald. Nogle Sidegader med spredte Beboelser, og i Ud-kanten et Par hvidmalede Kirker.

Der er intet som helst karakteristisk ved Byen. Husene er de samme firkantede, graamalede Kasser. Den ligner alle de øvrige Smaabyer her ude paa Slettelandet. Og dog er det en dansk By; — en Del af Skiltens Navne røber det; andre er af falsk Patriotisme forvanskede og gjort ukendelige.

Rundt om Byen breder sig Landet med Majs, Korn- og Græsmarker, med Plantninger, Vindmøller, med store, rødmalede Stalde og graamalede Huse med Fløje, Kviste og Verandaer. Øjet følger Vejene, Hegnene, Telefonpælene Mile ud over den vide, aabne Slette.

Det er den danske Koloni.

Jens Søballe og Hans Poulsen var Naboer. Begge var de kommen ud til Kolonien paa et Tidspunkt, da denne ikke var stort andet end en uoverskuelig Græsslette. Der have udviklet sig det samme gode Naboskab imellem dem, som i Reglen bestaar blandt Naboer i en ny Koloni. De laante hinandens Heste at bryde Prærien med; de hjalp hinanden med Byggearbejde i Høst og Tærskning; hjalp hinanden over Pengevanskeligheder. Og Kvinderne — Maren Søballe og Kirsten Poulsen — stod troligt hinanden bi under Barnefødsler og i Sygdomstilfælde.

Saaledes gik der en Del Aar, og de to Familier var ved at arbejde sig gennem de trange Nybyggerkaar frem til Velstand.

Saa gik der Brud paa det gode Forhold.

Ophavet hertil var ikke andet end en Hund

— et stort Bæst, hvis eneste Berettigelse her i Livet var, at dens skabede Pels afgav en paradisisk Tilværelse for en talrig Loppefamilie. Hunden hørte hjemme paa Søballe-Farmen og kunde glæde sig ved Marens særlige Bevaagenhed. Paa egen Haand foretog den Jagtudflugter omkring i Markerne, og mere end en Gang var det hændet, naar den kom halsende bag efter en Kanin, at Faar og Kalve i idiotisk Skræk var sprunget gennem Hegnene og var bleven ilde tilredt af de skarpe Pigge. Ogsaa dette var hændet paa Hans Poulsons Farm.

En Sommerdag stod Maren Søballe og lugede i sin Have. Pludselig skræmmedes hun op af høje Hundehyl, der lød med „Towser's” umiskendelige Røst. „Kaj. .jaj. .jw. .hyw. .how. .how!” skar det gennem Luften. Maren rettede sig og saa op. Henad Vejen fra Hans Poulsons kom Hunden i strakt Karriere med en ramlende Blikdaase, som gjorde allehaande sære Hop, bundet til sin Hale.

„Saa skulde dog ogsaa...! Maren tog et Par lange Skridt mod Hegnet.

Med et extra Hyl for Hunden gennem Hegnet, hvor Blikdaasen blev hængende, dinglende ved

SIDE FJORTEN

sin Snor. Med smaa, klynkende Hyl løb den rundt om Maren og bed sig i Halen, hvor en Stump Snor endnu sad og gnavede.

Oppe i paa Vejen udenfor Hans Poulsens stod to Drengene, hylende omkap med Hunden og vridende sig af Latter.

Marens Øjne lynede af Vrede. At de Unger turde vove at behandle hendes Hund saaledes!

Da Aften kom og Jens kom hjem fra Marken, fortalte hun meget omstændigt Begivenheden til ham. Men han var træt og gav ikke stor Agt derpaa. Dog, Maren fandt, at en saadan Uforskamethed burde hævnnes.

Det var det første Brud paa den gode Forstaaelse mellem Naboerne.

Jens Søballe havde kun et Barn, en Datter — Agnes — omtrent af samme Alder som Hans Poulsens to Drengene. Hun havde i nogle Dage forsmømt Skolen uden at melde Forfald. Hans Poulsens Drengene fik af Lærerinden overdraget det Hverv at forhøre, hvorfor Agnes ikke kom i Skole.

Om Aftenen kom de efter den ønskede Besked. Maren i hele sin brede Fyldighed viste sig i Døren.

Den ældste — Anton — var Talsmand. Knægten talte Engelsk: „Mrs. Sobælle, the teacher want to know why Agnes...”

Længere kom han ikke. Med et Spring var Maren ude ved Siden af ham. Drengen saa forskrækket op.

En Kost stod udenfor Døren. Maren greb den og svang den over sit Hoved.

„Hvad siger Du, din beskidte Knægt? Kalder Du mig for Mrs. Sowbælle?”

Drengen dukkede Hovedet. Kosten susede et Par Gange ned over hans Nakke. Saa flygtede de begge forfærdet bort fra Huset.

Hjemme fortalte de om den lidte Medfart, men Forældrene var ikke i Stand til at tyde dette mærkelige Udslag af Nabokonens Lune. De gættede baade paa det ene og det andet, kun ikke den virkelige Aarsag — den, de intet kendte til. Thi den havde Drengene klogelig fortiet.

Saa blev der et Par Stude borte fra Hans Poulsen. Drengene blev sendt ud at lede efter dem, men fandt dem ikke. Hans havde travlt og slog sig foreløbig til Taals med, at de sandsynligvis var længere borte, end hos en af de nærmeste Naboer. Han kunde da altid forhøre om dem, naar han fik bedre Tid.

En Aften, han sad og kiggede i den lille engelske Avis, „The Enterprise,” so mudkom i Byen, faldt hans Blik paa en Kundgørelse, der lød:

„Taken up—

Two red steers, about 2 years old. Owner can have same by proving property and paying for this notice.

Jens Soballe,
Denmark Township.”

„Hvad i Alverden gaar der af de Mennesker?” — Hans Poulsen sprang op fra Stolen og stampede rundt paa Gulvet. Kirsten kom til.

„Hvad gaar der af dem? siger jeg. Først slog hun Drengen i Hovedet med en Kost, og nu har han taget mine Stude op og averterer dem, skønt han ved ligesaa godt som jeg gør, at Studene er mine. Er de gaaet fra Forstanden lige paa en Gang?”

Hans gik over til Naboens med det samme. Her fik han Forklaringen paa deres gaadefulde Opførsel lige fra Maren selv. Hendes Ordstrøm flød let og rigeligt. — „Først bandt dine Drengene Blikdaase i „Towser’s Hale, og saa kommer de her og kalder mig Mrs. Sowbælle!” Efter at disse Anklagepunkter var bleven vejrede tilstrækkeligt, gravede hun nogle nye frem — smaa Hændelser, der havde været glemte i Aar, men som nu atter dukkede frem i hendes Erindring. Hans havde ved en bestemt Lejlighed vist sig nær; Kirsten havde talt ondsksfuldt om hende; Drengene havde været næsvise.

Hans kunde næppe faa et Ord ind. Han betalte de hafte Omkostninger og drev sine Stude hjem.

Fra den Dag blev der ikke plejet Omgang mel-

lem de to Naboer. De hjalp ikke hinanden med Høstarbejde eller Tærskning. Og mødtes de ved Hegnet eller paa Vejen, var det næppe de vexlede et stumt Nik.

Saaledes gik der nogle flere Aar. Agnes var imens vokset op til en køn ung Pige. Og Hans Poulsens Drengene var bleven store, raske Karle, hvis kraftige Lemmer og brunede Ansigtshud vidnede om, at de havde løst Faderen af bag Ploven og paa Malkestolen.

• • •

Det var et Par Dage før Jul. Jens Søballe var kørt til Byen for at gøre Indkøb. Han havde spændt de to sorte Plage sammen. Maren havde advaret ham. Nu havde de ikke været i Seien i lang Tid. De blev let ustyrige. Men Jens mente, de havde godt af at komme i Selen en Gang imellem, ellers blev de vel slet ikke til at magte, naa. Foraaret kom.

„Towser” var fulgt med. Som sædvanlig drev den Jagt paa egen Haand. Paa Hjemvejen lettede den en Kanin i det høje Ukrudt langs Vejen. Det blev en livlig og højroset Jagt. Først beskrev de en lang Bue ind over Marken, saa kom de tilbage til Vejen og sluttede op inde under Køretøjet, hvor Kaninen havnede mellem Hundens Kæber. Et andet Resultat af Jagten blev et Par løbske Plage, en væltet Vogn og en Mand, der laa ved Vejsiden med et brækket Laar.

Alt dette hændte udenfor Hans Poulsens Farm. Sønerne — Anton og Niels — gik og syslede i Gaarden. Hundeglammene vakte deres Opmærksomhed, og de blev Vidne til hele Hændelsen. I et Øjeblik var de ude ved Jens og fik ham baaret ind. Anton jog afsted efter Læge, medens Niels fik Plagene reddet ud af Pigtraadshagnet, hvor de, ilde tilredte, var bleven hængende.

Da Anton var kommen tilbage med Lægen, kørte han med det samme over for at bringe Budskabet til Maren og Agnes.

Han bandt Hestene til en Pæl og gik til Døren. Maren saa ham komme. Hun greb et Stykke Kakkelovnsbrænde og indtog en truende Angrebsstilling.

Agnes kom ind fra et Sideværelse — lidt aandeløs og med stærkere Farve i Kinderne end ellers.

„Men Mama dog.” udbrød hun.

Anton kom ind og berettede i korte, skaansomme Vendinger om den skete Ulykke.

Brændestykket faldt ud af Marens Haand, faldt til Gulvet med et Rabalder, og Maren selv sank om paa en Stol.

„Og han ligger nede hos Jer, siger Du! Hvorfor bragte I ham ikke hjem?”

Anton indvendte, at deres første Tanke jo havde været at bringe den Tilskadekomne Hjælp saa hurtig som muligt. Og han havde ment, at de maaske vilde tage med ham tilbage. Det var lige saa meget derfor, at han havde bragt Heste og Vogn.

Det vilde de selvfølgelig. Maren og Agnes gjorde sig færdige i en Hast.

Der var et stramt, bestemt Udtryk om Marens Mund, og hun sad og betragtede Anton med smaa, hurtige Øjekast, mens de kørte den korte Vej. Ved sig selv tænkte hun: „Jens skal komme hjem.”

Lægen var bleven færdig med Forbindingen, og Jens hvilede forholdsvis roligt, da de ankom.

Men til Marens Fordring om at faa Jens flyttet protesterede Lægen paa det bestemteste.

„Det kan aldeles ikke lade sig gøre. Og det er vel heller ikke nødvendigt. Det vilde jo nok have været behageligere for Dem at have ham hjemme. Men de og Poulsens er jo gamle Venner og Naboer, og de vil sikkert gøre alt, hvad de kan, for at hjælpe Dem. Ja, de har jo ydet Dem god Hjælp allerede.”

Da Lægen var taget bort, satte Maren sig paa en Stol ved Sengen. Jens hvilede roligt, og hun faldt omsider i Tanker. Det, Lægen havde sagt, slog ned i hende. De var gamle Naboer, ja. Og hvad var vel bedre end et godt Naboskab? Hvor

meget havde hun ikke selv lidt under de daarligere Forhold, som i de senere Aar havde bestaaet mellem dem? Og hvem var egentlig Skyld i Bruddet? Var hun ikke selv? Fra Begyndelsen havde det hele kun drejet sig om et Par Drenges Løjer med en Hund. Havde det i det hele taget været værd at sætte Vennekab og godt Naboskab overstyr for saa lidt?

Det begyndte at mørkne, og hun kom i Tanker om, at der var Syssel at gøre hjemme. Efter at have hygget om Jens, gik hun ud for at finde Agnes.

Kirsten var ene i Køkkenet. Maren fandt sit Overtøj frem. „Hvor er Agnes?” spurgte hun.

„Hun og Anton er gaaet over til Jert for at sysle,” svarede Kirsten. „De vil snart kunne være her igjen.”

Hun og Anton! Saa de var taget der over sammen! I feberagtig Hast fik Maren Overtøjet paa.

„Og ved Du, hvad hun og Drengene har bestemt?” — Kirsten kom hen til hende, — „at Du og Agnes skal blive her og pleje Jens, saa skal Drengene gaa over og passe Jert Kram. Det kan de mageligt faa Tid til nu; — og for at Huset ikke skal staa tomt, vil de sove derovre om Natten.”

Agnes og Drengene! Saa de havde allerede taget Bestemmelser og ordnet Sagerne imellem sig, uden saa meget som at spørge om hendes Mening! Mange og modstridende Følelser jog i Øjeblikket gennem hendes Hoved. — Saa de Unge var ved at tage Styret! — Men hun øjnede ogsaa noget andet. Hun saa, at Hans og Kirsten havde haft den ledende Haand i denne Ordning. Hun skimtede det samme gode Hjertelag, den samme Behjælpssomhed, som hun kendte saa godt fra gammel Tid. De var de samme gode, gamle Naboer, som i tidligere Dage — rede til at hjælpe, naar det trængtes.

Det bævrede om Marens Mund, og hendes Øjne blev fugtige. Saa slog hun pludselig Armene om Kirstens Hals og brast ud i en tydelig Hulken: „Kirsten! Kirsten! I er meget for gode imod os! Kan Du nogensinde tilgive mig fordi — fordi — —”

„Saa, saa!” sagde Kirsten og strøg hende læmpeligt over Haaret, — „skulde vi ikke hjælpe vore Naboer, naar de trænger, saa — —”

Jens kaldte inde fra Sovekammeret. Maren gik ind og puslede om ham — ømt og blidt. Og da de senere samledes omkring Bordet, var der en egen Blødhed over hendes Træk. Men hun sagde ikke stort.

Men senere paa Aftenen, da hun kom ud i Køkkenet efter et Glas Vand, beredte de Unge hende en ny Overraskelse. Det vil sige Anton og Agnes. Der stod de ved Køkkenbordet — han med sin stærke Arm om hendes Liv, hun med en Arm om hans Nakke og Hovedet lænet mod hans Skulder.

Da Agnes saa Moderen, rev hun Armen til sig og vilde slide sig løs, men Anton holdt hende fast.

Det gav et Sæt i Maren. Hun slog Hænderne sammen. Glasset trimlede hen ad Gulvet.

„Men Du Godeste! Nej, nu har jeg aldrig —! Hvad skal dette her betyde?”

„Det betyder, at vi holder af hinanden — det har vi for Resten gjort længe,” svarede Anton.

„Og det har din lille Heks gaaet og tiet stille med! Du har villet narre din Moder — —!”

„Du maa ikke være vred paa os, Moder,” bad Agnes.

Maren stod og sundede sig lidt. Saa gik hun hen og kyssede dem begge hæftigt. — „Det er jeg saamænd heller ikke. Men kom nu med her ind!” Hun trak dem læmpeligt med ind i Kammeret, hvor Jens laa. Der var Skæmt i hendes Øjne.

„Her skal Du se et Par Lurendrejere, Jens!” sagde hun. Saa kom deres Synderegister frem.

Jens nikkede til dem og smilede. Herefter vilde det slet ikke være saa ilde at have saadan

Fandens Penge.

Af Harald Tandrup.

Flaske, der stod under Stolen. Endelig havde det sejge Læder faaet nok og han drejede sig halvt paa Stolen for at kaste det i Vandfadet, der stod bag ham.

Da standsede han i sin Bevægelse og Læderet faldt af sig selv ud af hans Fingre.

Han havde set noget!

Henne ved Væggen stod en Skikkelse, der syntes dannet af et Taagestof, en bleg uvirkelig Mand, der lignede et gammelt Fotografi, som Solen har udvisket.

Men Synet var mere end et Billede, for det hævede sin Haand og pegede betydningsfuldt paa Muren. Straks efter opløstet det og forsvandt.

Presbom gik efter sin Flaske og tog en lang Slurk. Haarene, der havde rejst sig paa hans Hovede, lagde sig et efter et, som naar et vredt Pindsvin bliver formildet. Helt mekanisk satte hans Haand Brændevinsflasken tilbage paa Pladsen under Stolen, men Øjnene stirrede stadig paa det Sted, hvor Synet havde vist sig.

Da dette havde gentaget sig tre Aftener i Træk, betroede han sig til sin Kone. Hun sagde, at det var Brændevinen der virkede, hun havde længe ventet, at det skulde komme saaledes, men Presbom svor, at han havde været saa ædru som et nyfødt Barn, i hvert Fald ikke mere fuld, end han plejede at være paa den Tid af Aftenen. Han beskrev nøje Synet, og de blev da enige om, at hvis det virkelig var noget, maatte det være Kresten Kræmmer, der gik igen.

Den Aften blev Konen siddende oppe og ventede paa, at Aanden skulde vise sig, men den kom ikke. Næste Aften, da Presbom var alene, meldte Kresten Kræmmer sig atter og pegede alvorligt paa det samme Sted i Muren.

Dette maatte betyde noget, tænkte Presbom. Han gik ind til Konen og vækkede hende.

„Nu har han været her igen!“ sagde han.

„Hvem?“ spurgte Konen søvndrukken.

„Spøgelset! Kresten Kræmmer! Der er noget han vil! Han staar og peger paa Muren..... og ved du, hvad jeg tror?“

„Nej!“

„Jeg troer, at der er gemt en Skat der!“

„Aa, Snak!“

„Du kan sige, hvad du vil, men jeg har det paa Fornemmelsen, der er gemt en Skat! Jeg faar ikke Ro, før jeg har set efter.“

Konen rejste sig op i Sengen.

„Det er da ikke din Mening, Fatter, at du vil rive Huset ned?“

„Jeg slaar bare et Hul i Væggen.“

„Hvad vil Værten sige!“

„Jeg er ligeglad!“ Presbom havde styrket sig med en Ekstraslurk og var i det Humør, at han hverken var bange for Spøgelser eller Mennesker. „Staa op og hjælp mig med at holde Lyset.“

Konen brummede men lystrede, for Presbom var en Mand, der vilde, hvad han vilde. Da hun kom ind i Stuen, gik han allerede langs Muren og bankede med sin Hammer for at undersøge, om det noget Sted klingede hult.

„Her er det!“ raabte han pludselig, og med det samme drev han Hammeren med fuld Kraft ind gennem det tynde Pudslag. Han havde fundet et Hulrum i Muren.

Konen lyste og Lampen dirrede i hendes Haand af Sindsbevægelse. Presbom hamrede løs, den ene Murbrok efter den anden løsede sig. Da Aabningen var stor nok, stak han Haanden ind gennem Hullet.

„Kone!“ sagde han, „det har været et agtværdigt Spøgelse, som kun vilde vores Vel. Der staar en Kasse derinde.“

„Vær forsigtig, Presbom.“ sagde Konen. „Dette her er Djævlens Værk.“

„Vist ikke,“ sagde han. „Jeg har paa Fornemmelsen, at det er en Skat. Vi bliver rige Folk.“

Han arbejdede videre med sammenbidte Tænder. Sveden perlede paa hans glinsende Skaldepande. Endelig var Hullet saa stort, at han kunde tage Kassen ud.

„Den er tung,“ sagde han. „Kom med Lyset!“

Han satte Kassen paa Bordet og da klingrede det i den. Der var Laas for, men Nøglen sad i, og Presbom aabnede med Fingre, der skælvede af Ivrigheid.

Konen hævede Lampen og Lyset straaled tilbage fra blanke Guldstykker og store Sølvskillinger, der laa i Kassens sorte Dyb. Presbom havde Ret. Dette var en Skat! Han rodede med Hænderne, løftede en Nævefuld Pengestykker og lod dem drysse tilbage mellem sine grove Fingre.

„Vi er rige Folk!“ gentog han flere Gange.

„Jamen, er det vores det der?“ spurgte Konen. „Har vi Lov til at beholde dem?“

„Selvfølgelig!“ sagde han. „Spøgelset har givet os dem. Hvis vi blot havde fundet dem, var det sin Sag, men Spøgelset har ligefrem foræret os Pengene.“

De hældte Pengene ud paa Bordet, og det blev en Dynge saa stor som et Muldvarpeskud. Den fattige Skomagerkælder fik Glans af disse Penge; det var som om der pludselig blev højere til Loftet. Men samtidig indfandt der sig noget af den Uhygge, der klæber ved Penge, en Utryghed, Ængstelse, Mistro! De lyttede, om mon nogen i i Huset stulde have hørt dem, og de talte hviskende til hinanden.

Der var nemlig noget galt ved disse Penge. Sølv og Guld var godt nok, men Præget due- det ikke, det var lutter gamle Mønter, der for længe siden var hørt op med at være gangbare. Der var mange Slags Mønt blandet sammen og de fleste var engelske. I Bunden af Kassen laa et guldet Stykke Papir, hvor en rysten Gammelmandshaand havde skrevet noget, men hverken Skomageren eller hans Kone var stive i at læse Skrift og i Forhold til Pengene havde det meget lidt Interesse at faa at vide hvad der stod paa Papiret. De lagde Seddelen tilbage i Kassen.

Selvfølgelig blev der ikke sovet mere den Nat. De havde nok at gøre med at lægge Planer for Fremtiden. Allernærmest laa det at finde en Udvej til at faa Pengene omsat. Presbom vidste, at Guldsmidene køber gamle Mønter og betaler dem efter Vægt, men det vilde vække Opsigt i den lille By, hvis han vilde forsøge at afsætte dem der. Nej, han maatte rejse bort. Som Svend havde han vandret en Del i Tyskland, derhen vilde han.

Allerede næste Morgen drog han afsted med sin Skat. I otte Dage var han borte.

En Uge efter stod Borgmesteren og Toldkontrolløren i fortrolig Samtale foran Banegaarden. Der var netop kommet et Tog ind og lidt efter steg Passagererne ned ad Trinene fra Vestibulen og ud paa Hovedgaden.

En Herre med høj Hat, tærnede Benklæder, Diplomatrakke, hvid Vest og sølvknappet Stok tildrog sig Opmærksomheden. Ingen kendte

AN sagde, at det spøjte i Kræmmergyden i Byens ældste Hus, der i daglig Tale kaldtes Kræmmerhuset, fordi det havde tilhørt den bekendte Kresten Kræmmer, som Gaden havde Navn efter. Troværdige Mennesker paastod,

at der var set en gammel Mand med Tiphue, Skindbukser of sribede Uldskjortearmer. Det kunde ikke være andre end Kresten Kræmmer. Han havde i sin Tid været en rig Mand, en Original der kun var kendt fra flere gamle Akvareller i de bedre Huse, thi det var saalænge siden, at han havde levet, at selv de ældste Mennesker i Byen ikke kunde huske, at de havde set ham.

Fra denne Kresten Kræmmer havde man Mundheldet om Fandens Penge. Han plejede at sige: „Fandens Penge er der ingen Lykke ved, den der faar Fandens Penge i sin Pung, vil aldrig faa Glæde af dem!“ Det var ikke ganske klart, hvad han havde ment med dette Mundheld, men Folk huskede det.

Nu hed det sig altsaa, at han spøjte. Han havde vist sig for Skomager Presbom, der boede i Kræmmerhusets Kælder.

Men hvem regnede med hvad Skomager Presbom sagde. Han sad nede i sit Hul og bankede ligesom det lille Insekt man kalder Dødpikleren. Man kunde høre ham hele Huset op. Til andre Tider hujede og skreg han, og da saa man Konen løbe over Gaden med røde Øjne for at hente mere Brændevin. Presbom selv viste sig aldrig. Han sled med sit Arbejde og fejrede sine ensomme Drikkegilder indenfor Kælderens fire Vægge.

Nu var det kommet saa vidt med ham, at han saa Syner ved højlys Dag. Konen fortalte det og fornøftige Folk rystede paa Hovederne og mente, at det var Brændevinen, der havde forvirret hans Hjerne.

Presbom var en lille Mand, duvnakked og graa-Forhovedet var skaldet og paa Næsen have han store Brillen. Skægget sad i stride Stubbe, et rigtigt gammeldags Skomagarskæg. Han sad ved Vinduet, der blot var en Firkant oppe ved Loftet, hvor man saa Fødderne af de Mennesker, der gik forbi, men det var ogsaa nok for Presbom, han bedømte Folk efter Fødtøjjet, paa det alene kendte han alle, der til bestemte Tider gik gennem Gaden.

„Er Klokken tolv?“ kunde hans Kone spørge.

„Nej, Mutter, ikke endnu,“ sagde Presbom, „de skævhælede Mennesker er ikke kommet!“

Med med Spøgeriet hang det saaledes sammen:

Det var en Aften, da Presbom sad alene i Værkstedet. Den lille Lampe brændte svagt og han sad bøjet over et Stykke Læder, som han hamrede ud. Det havde været en travl Dag og mere end en Gang havde han lædsket sig paa sin

ham, han var glatbarberet og havde en prægtig rødklar Brændevinsnæse, som man hidtil havde tænkt sig, at intet andet Menneske end Skomager Presbom kunde møde med.

Han hilste, da han gik forbi de to Herrer. Baa- de Borgmesteren og Toldkontrolløren rev Hatte- ne af, den Fremmedes Elegance imponerede dem.

„Hvem var den Herre?” spurgte Toldkontrol- løren.

„Jeg kender ham ikke!”

„Men det var da Dem, han hilste paa.”

„Nej, det maa have været Dem!”

„Forunderligt!” sagde Tolderen. „Hvem var det da? Han gav Indtryk af at være en fornem Mand.”

„Men Næsen, kære?”

„Naa ja, det kan jo være en Sygdom.”

Saa overbærende er Folk, naar det gælder Mennesker, de har Respekt for.

Hele Byen fik travlt med at kigge efter den ubekendte. Han gik stolt ned ad Hovedgaden, hilste tilløjre og venstre som om han kendte alle, og drejede ned i Kresten Kræmmers Gyde. Man saa ham standse foran Kræmmerhuset og forsvinde ned i Kælderen.

Naa, det maatte man sige. Hvem havde tænkt sig, at Skomager Presbom fik saa fine Frem- mede!

Men Manden var ingen anden end Skomageren selv, blot i en ny og straalende Ud- gave, saa for- andret, at selv hans egen Kone ikke kunde kende ham og nejede for ham.

„Hvad ønsker Herren?” spurgte hun.

„Skab dig ikke, Mutter!” sagde han. „Kan du ikke kende din egen Mand? Jeg er Presbom, se rigtig paa mig!”

Ja, selvfølgelig. Der var jo ikke et Menneske, der havde en Næse som Presbom. Hun faldt ham om Halsen og spurgte, hvorledes det var gaaet.

Han havde altsaa været i Hamborg og der havde en flink Mand skilt ham af med Pengene. Hvorledes det var blevet beregnet, vidste han ikke saa lige, men det var blevet til femtusind Kroner med et rundt Tal og de tusinde var alle- rede gaaet. Men der var firetusinde tilbage.

Konen slog Hænderne sammen.

„Jamen, du gode Gud!” sagde hun, „saa er vi jo lige saa rige som Værtshusholder Tranes?”

„Det er vi!” sagde Manden med Selvfølelse, og han havde Lov til at være stolt, for Tranes var de rigeste Folk i Gyden.

„Og hvad skal vi bruge alle de mange Penge til?” sagde Konen. „Det er dog Skade, at man ikke har mere end det ene Liv, for de Penge kan da hverken du eller jeg spise op.”

„Det giver Hovedbrud at være velhavende,” sagde Manden eftertænksom.

Op ad Dagen, da man hørte, at det var Pres- bom, der var kommet tilbage i ny glimrende Ud- styrelse, talte hele Byen ikke om andet. Man gjorde sig Ærinde ned i Kælderen og fandt ham med hvid Vest, Diplomatfrakke og tærnedes Ben- klæder siddende paa Skomagerstolen og hamren- de paa gamle Støvler.

„Haandværket kan jeg ikke undvære,” sagde han, „men jeg vil nok, at Folk skal se, at jeg ikke behøver det.”

Om Aftenen, da Byens bedre Borgere sad paa det fineste Hotel og talte om, hvor Skomageren vel havde faaet Pengene, traadte han selv ind ad Døren, hilste med en stor Armbevægelse og hang sin høje Hat paa en Knap.

Han satte sig ved et Bord og fløjtede paa Kel- neren.

„Vil De give mig et Stykke med Saltkød, et med Topost og et med Spegepølse — dertil en Snaps....”

Kelneren sagde, at de ikke havde Topost, og han smilte, da han sagde det. Presbom saa op og bemærkede Smilet, han saa ogsaa, at Købmæn- dens ved Stambordet lo til hinanden.

„Har De ikke Topost, kan De give mig en god Mejerist. Det er lige meget, hvad det koster.”

„Javel!” sagde Kelneren. „Var der andet, Her- ren ønskede? Ikke noget at drikke.... et Glas Øl?”

„Nej Tak! De kan give mig en Flaske Cham- pagne!”

„Saa gerne!” sagde Kelneren.

Presbom rette sig op og saa udfordrende til det andet Bord. Han var Mand for at sætte de Karle til Vægs, syntes han. Det kneb ellers at faa Champagnen ned, den forekom ham at være noget elendigt Sprøjt, der ikke en Gang rev i Halsen, men den smagte i hvert Fald af Pengene.

Da han kom hjem, var Konen nysgjerrig efter at vide, hvorledes det var gaaet ham hos de fine Folk.

„Aa, de var helt fremkommelige,” sagde han, „ligestraks satte de jo Næserne højt, som den Slags er vant til, men da de saa, at jeg havde Forstand paa den fine Levemaade, kan det nok være, at de dukkede sig.”

Den næste Dag, da Manden atter gik i Lag med sit Arbejde, sagde Konen med et alvorligt Ansigt:

„Hør nu, lille Mand, det er jo godt med disse her Penge, men vi maa ogsaa tænke paa Frem- tiden.”

„Den ordner sig selv,” mente han, „naar Folk har Penge, kan de altid klare sig.”

Det samme mente Konen, men paa den anden Side kunde de jo ikke blive siddende her i Kæl- deren, for hvad der er anstændigt for Fattigfolk, passer ligesaa lidt for Velhavere, som det om- vendte. Presbom syntes ikke, att kunde faa det bedre end han havde det nu, men det vilde Ko- nen ikke give ham Ret i. Hun havde alle Dage haft lidt fine Fornemmelser.

Netop da de mundhuggedes om dette, kom en kendt Mand ned i Kælderen. Han skulde have rettet Hælene paa Støvlerne og maaske vilde han med det samme spørge Nyt, for alle i den lille By var svært optaget af, hvor Mester Presbom havde de mange Penge fra.

„Kanske er det en Arv fra Amerika?” pillede han.

„Aa ja, det kunde jo tænkes,” sagde Presbom. „For I har vel ikke vundet i Hamburgerlotte- riet?”

„Det ved man ikke,” sagde Konen. „Min Mund er lukket med syv Segl!”

„I hvert Fald,” sagde Presbom afgørende, „har vi faaet dem paa en lovlig Maade. Resten skyl- der man ingen Regnskab.”

Nej, naturligvis! Det maatte Manden jo ind- rømme. Men hvad havde de ellers tænkt paa, for her i Kælderen kunde de da ikke blive sid- dende?

„Ja, hør nu, Fatter,” sagde Konen, „er det ikke mine Ord.

Fatter brummede, men den fremmede snakke- de videre. Der maatte vel være et eller andet, der passede for dem. Var det ikke noget at faa en flot Skotøjsforretning paa Torvet. Nej, det pas- sede ikke Presbom, saa skulde man snakke med Folk, og der blev sagtens et Rykind fra Morgen til Aften. Han holdt mest af Rolighed. Der maatte kunne findes noget andet.

„Det er blot Spørsmålet, om I har Penge nok?”

„Om vi har....” Konen vilde have sagt fire- tusinde, som sandt var, men saa blinkede Man- den til hende, og hun nøjedes med at sige: „Vi har saamænd meget mere, end vi kan spise op i dette Liv.”

„Jamen, saa skal De blive Partikulier, Pres- bom, saa behøver de aldrig at bestille noget.”

Presbom lod Hammeren standse i et Slag og sagde:

„Det De der siger har jeg hørt noget om. Kan det virkelig have sin Rigtighed?”

„Ja selvfølgelig,” sagde Manden.

„Er det ikke noget man bliver født til?” spurgte Konen forsigtigt.

„Ah nej,” sagde Manden. „De sætter blot De- res Penge i Banken, saa henter De de r, hvad De

skal bruge Resten af Deres Liv.”

„Hør Mutter!” sagde Presbom. „Jeg tror, min Sandten, jeg vil være dette her Parte..... hvad var det, De kaldte det?”

„Partikulier!”

„Ja, det vil jeg! Det bliver dog i Længden det mest betryggende.”

Kort efter flyttede Skomager Presbom bort fra sin Kælder og lejede sig ind i et kønt lille Hus lidt udenfor Byen. Saadan passer det sig for en Parti-ku-lier! sagde han. Der blev købt Møbler og nyt Tøj baade til ham og Konen, og de levede i en Herlighed, som aldrig før. Hver Aften fik de Sylte og Rødbeder, Radiser og røgede Sild eller hvad Aarstiden ellers bød paa af lækre Sager.

Der var bare en Ting, som Presbom ikke hav- de regnet med og det var Vanskeligheden ved at faa slaaet Tiden ihjel. Han havde alle Dage væ- ret en Slider, skønt der ikke var kommet noget rigtigt ud af det, men han havde troligt siddet paa sin trebenede Stol, og Arbejdet, der ikke gik altfor hurtigt fra Haanden, var blevet ham en Vane. Det generede ham ogsaa, at Vinduerne i den nye Lejlighed sad, som de skulde, for han havde i tyve Aar været vant til at lægge Nakken tilbage og titte til Vejrs, naar han vilde se ud. Desuden savnede han alle de kære kendte Støv- ler, som han daglig havde set spadsere forbi sit Kældervindu.

Konen var heller ikke i godt Humør. De faa Mennesker, hun havde kendt før, trak sig tilbage fra hende og sagde, at hun var blevet storagtig. Jævne Folk var misundelige og de velhavende slog paa Nakken ad de stakkels Skomagerfolk, der var kommet til Penge.

„Det er et rigtigt Hundeliv at være Parti-ku- lier,” sagde Presbom mangan Gang. „Men man skal jo blive ved Faget, naar man en Gang er gaaet ind i det, ellers havde jeg mest Lyst til at træde tilbage i min gamle Profession og blive Lappeskomager igen. Gid Fanden havde Pen- gene.”

Dette ugudelige Ønske gik i Opfyldelse, før Presbom ønskede det.

Saa snart de manglede Penge, plejede han nemlig at sige til Konen:

„Mutter, gaa hen i Banken og hent, hvad vi behøver.”

Saa gik Mutter med Sparekassebogen, og de første Gange sagde hun helt naivt, at hun mang- lede Penge, om de vilde give hende, hvad hun behøvede.

„Ja, hvor meget har De Brug for?” spurgte Bankassistenten.

Saa sagde hun saa nogenlunde Tallet, for hun var jo beskeden og bange for at sige for meget.

„Det maa De endelig ikke være,” sagde Bank- manden. „Forlang hvad De selv synes.”

Under saadanne Omstændigheder fristes man til at tage Munden fuld, og efterhaanden steg Fordringerne. Naar Konen kom hjem og viste Manden Pengene, sukkede han og sagde:

„Det er drøjt, det Partikulier-Liv, men det er jo en nem Maade at komme til Penge paa. Skru dem blot dygtig op. Forlang flere næste Gang, maaske faar Du det.”

Jo, det gik rigtig godt, indtil en skønne Dag, da Banken sagde Stop! Bogen var tomt. Madam Presbom kom forfærdet hjem og fortalte Man- den, at de rent ud havde afvist hende, og Pres- bom, der ikke lod sig jage i et Musehul, naar han mente at han var i sin gode Ret, gik straks i Banken og slog i Skranken.

„Er jeg Partikulier eller er jeg det ikke?” spurgte han.

„Det maa De jo bedst selv vide,” blev der svaret.

„Nu har jeg været det i to Aar, og De har faaet mine Penge en Gang for alle, og De har selv sagt, at jeg kunde blot komme og hæve, ligesom jeg vilde.... og nu kan jeg ikke faa mere. Hvad er Meningen?”

Det faldt haardt at overbevise ham om, at Par-

tikulieværdigheden ikke var noget fast Embede, der berettigede ham til at blive underholdt af Banken Resten af Livet. Han havde sat sine Penge ind og taget dem ud igen. Der var ingen, der skyldte ham noget.

Presbom gik hjem nedbøjet og ulykkelig. Det blev mindst lige saa vanskeligt at faa Konen til at begribe, at det nu var ude med Herligheden. Pengene var brugt og de stod paa bar Bund.

„Men....fire.....tusinde.....Kroner!” sagde hun tvivlende. „Det var jo en Formue. Hvorledes kan vi have spist dem op. De har snydt os. Det var flere Penge end Mennesker kan bruge et helt Liv.”

„Selvfølgelig har de snydt os,” sagde Manden. „Men hvad gør vi nu?”

I deres Sorg tog de den gamle Kasse frem, som de i sin Tid havde fundet med Skatten, og de stirrede længe paa det gulnede Papir, som de endnu ikke havde haft Mod til at læse. Nu stavede de sig møjsommeligt frem.

„Du, som finder dette,” stod der, „skal vide, at disse Penge er Fandens Penge, og den Slags er

der ingen Lykke med. Jeg, Kresten Kræmmer, har tjent dem ved et Kaperskib, som jeg har ladet udruste. Mennesker har sat Livet til for at skaffe disse Penge, megen Raahed og mange Ulykker har de allerede voldet.

Maaske kunde jeg give disse Penge til en velgørende Stiftelse, men jeg er en gammel Mand og jeg er svag, naar det gælder Penge. Gud forlade mig, men jeg kan ikke skille mig af med dem. Derfor har jeg gemt dem her i mit Hus, saa ved jeg, hvor de er, og hvis jeg kommer i Nød, kan jeg endnu tage til dem.

Men Du, der finder dem, hvem Du end er, Dig beder jeg, at Du vil give disse Penge til Samfundet. Skænk dem bort, kast dem ud af Vinduet, om Du vil, thi der er ingen Lykke ved dem. Gør det, som jeg ikke havde Mod til at gøre.”

Presbom og hans Kone læste dette mere end en Gang, før de forstod Meningen. Kresten Kræmmer, den gamle rige Særling, havde levet omkring Frederik den Sjettes Tid. Han havde til sidst paa flere Maader haft Uheld med sig, og det hed sig, at han var død som en fattig Mand.

Det var altsaa ikke urimeligt, at han havde forestillet sig at et eller andet maatte have bevirket dette Omslag i hans Lykke, og han havde faaet Tro paa, hvad han udtrykte ved sit Mundheld, at han havde faaet Fandens Penge i sin Pung.

Men Presbom forstod ikke meget andet end dette, at Manden, der havde skrevet Brevet, bad dem, der fandt Skatten, kaste Pengene ud af Vinduet, og det var jo netop, hvad han havde gjort, syntes han.

„Lad os være glade til,” sagde han, at vi er kommet af med de Fandens Penge, og lad os snarest muligt komme tilbage til vores Kælder i Kræmmergyden og fortsætte med Skomageriet. Det ærlige Haandværk, som man er født og oplært i, er alligevel helt anderledes til Velsignelse end dette Parti-k u-liervæsen, som ingen Djævel kan hitte ud af.”

Saaledes endte Ægteparret Presboms kortvarige Ophøjelse. Skomageren sad endnu i mange Aar paa sit Treben nede i Kælderen, med Glasfløglen foran sig og Brændevinsflasken under Stolen. Men Kresten Kræmmers Spøgelse viste sig aldrig mere.

Julebrevet kommer til Danmark.

Tegninger af Alfred Schmidt.

Til Husmanden

Til Arbejderen

I Provinsen

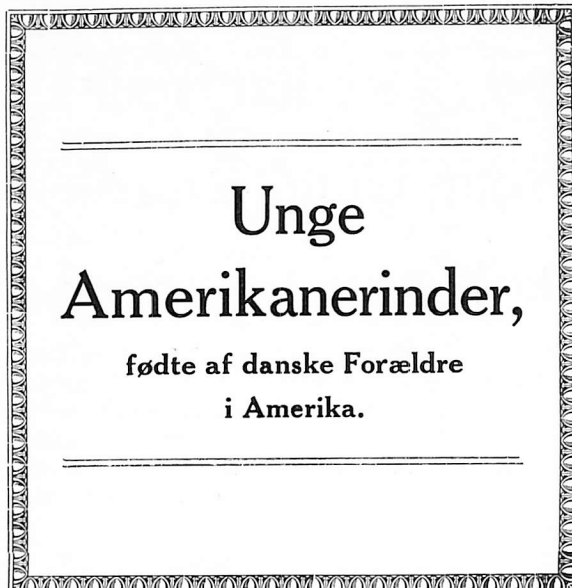
I literære Kredse

Prof. Karl Larsen (til Chafføren): „Kør mig langsomt til Gyldendal — jeg skal skrive en Bog undervejs.”

Miss Frances Neble,
Omaha.

Heyn Studio.

Unge
Amerikanerinder,
fødte af danske Forældre
i Amerika.

Miss Helene Andersen,
Kansas City, Kan.

Miss Marguerite Hertz,
Chicago.

Miss Oneida Madison,
San Francisco.

Photo: Habenicht.

Miss Theodora O. Mathiasen,
Keyport, N. J.

Naboer.

(Fortsat fra Side 14.)

en Karl til at hjælpe sig med Arbejdet derhjemme.

De holdt Jul sammen, de to Familier — ikke med Sang eller Dans eller Juletræ — der voksede næppe et Grantræ i flere Hundrede Mils Omkreds om dem — men paa en egen stiltfærdig Maade. De havde fundet hverandre som Naboer igen.

Solon og Gutzon Borglum.

(Fortsat fra Side 6.)

har sikkert fortjent denne kunstneriske Forherligelse, som Borglum ganske vist har tiltænkt Kvinden; men som den evropæiske tænkende vist nok vil være tilbøjelig til at overføre paa den amerikanske Ridderlighed.

Brødrene Borglum er endnu forholdsvis unge

Mænd, netop i den Alder, da man som Menneske maaske er paa sit højeste, men da man som Kunstner endnu kan voxte og udfolde sig i mange Aar. Med Glæde kan man allerede følge deres Indflydelse i kunstnerisk Retning her i Amerika, og med største Forventning vil man følge dem i Fremtiden.

Knut Hamsun.

(Fortsat fra Side 18.)

— Det passer mig ikke længer her. Jeg er blit urolig af for megen Stillesiddende. Derovre kan jeg vel vandre paa Øen og se paa Havet og komme ind i en anden Tankegang. Og til Sommer tager jeg til Hamarøy og leker med Gutter og graver i Jorden og glæder mig over Dyrene. Det er de simple Glæder som er de største og de som varer længst.

Den næste Dag gik vi en Tur langs den nøgne, stenede Strand, hvor Vinden havde blæst Sneen bort i Driver højere oppe. Hamsun er en vældig

Fodgænger.

— Men kun naar jeg har noget at gaa efter. Jeg vandrer ikke længer bare for at gaa. Det er blit mig for ørkesløst. Men to Mil for at hente Posten gaar jeg gerne.

Da vi kom tilbage var Hotelkarlene ved at slæbe hans Bagage ned til Skibet og jeg fulgte derned med ham.

— Kom engang igen til Hamarøy, men da skal De komme om Sommeren, og lad det Kamera blive hjemme.

— Vi er uadskillelige, sagde jeg.

— Ja, der er skønne Landskaber ogsaa.

— De er gode som Staffage, svarede jeg.

Og saa gik Baaden og førte Hamsun til Grøttø. Han stod i Forstavnen alene. Høj og svær synede han i det knistrende kolde Solskin. Jeg saa efter Skibet til det drejede rundt om Klippen foran Havnen. Klokken var halvet. Klokken to gik min Damper sydover. Snebygerne slog imod os da vi kom udenfor Øerne.

HERMAN BENTE.

Photo: Underwood.
Georg Brandes

Mænd, som har spillet en Rolle blandt Dansk- Amerikanere i Aarets Løb.

C. A. Quist, Minneapolis,
Det Dansk-Amerikanske
Selskabs Præsident.

Konsul Georg Bech
New York City.

Dr. Peter B. Clemmenser,
Medlem af Chicago Skoleraad

James Madison, San Fran-
cisco, Formand, Danmarks
Bygnings Komiteen.

Digteren L. C. Nielsen

Halvor Jacobsen
New York City.
Gen. Agt., Scandinavian-
American Line.

Arnold Rasmussen,
Chicago.
Formand, National-Kom.

Efter Maleri af V. Irminger.

DEN STORE BJØRNS ENDELIGT.

HOLGER DRACHMAN.

„— Hun læste det tre og tyvende Vers,
mens Taaren bag Bogen hun dulgte:
„Jesus han gik i Skibet
„og alle Disciplene fulgte.

„Og se, da blev det paa Søen en Storm;
„Disciplene fast sig klamred.
„Men han laa rolig ved Roret og sov;
„Disciplene frygted og jamred.

„Og Stormen voksed og Angsten med,
„og Skibet i Bølgerne laa

„og fyldtes med Vand; da skreg de:
„Mester, vaagn op; vi forgaa!

„Han rejste sig, og Bølgen han bød
„lægge sig lydig til Ro:
„han saa' dem helt ind i Hjærtet:
„I frygter! hvor er Eders Tro? —”

Saa lagde Stine den store Bog
paa Bordet, og tørred sit Øje;
Bjørn laa stille og pillad en Traad
ud paa sin strikkede Trøje.

Hans Aande blev kort, han løfted sig op
med Møje, og saa' paa Stine:
Mutter — sig mig, om hine —
de Folk i Baaden, Du ved —
tror Du, at de Kujoner er sikre
paa deres Salighed? —

Stine hun nikked. Saa faldt han ned
og nikked selv et Par Gange.
Hans sidste Blik over Bogen gled:
Og jeg da, som aldrig var bange.....!

Piccadilly, London.

Storbyer.

Billeder fra det Europa som var.

Kongens Nytorv, København.

Lake Front, Chicago.

DE amerikanske Turister, som i dette Efteraar er vendt hjem fra Europa, har udentvivel for sidste Gang set den gamle Verden i den Form, som er bleven berømt gennem Badaeckere, Turistreklaamer og lokkende Rejsebøger. Thi selv om Europa vel nok bliver liggende hvor det ligger, og selv om en stærk Strøm af Lystrejsende atter ad Aare vil drage over Havet, saa vil de ihvertfald tvinges til at udbryde i et klassisk: „Ak, hvor forandret!“ og der vil være nye, triste Ruiner at stimle mod for Turisterne fra det Land, som ingen Ruiner har.

Det er derfor ikke af Vejen at tage et samlet og erindrende Blik over nogle af Europas Storbyer, som de var og virkede paa en Fremmeds Opfattelse før Krigen — ja, blot en Dag før Krigen. Det kan da overlades til Læseren at gyse inderligt ved Tanken om, hvorledes der nu ser ud i disse Kommuner, og hvad der nu er bleven af disse kulturelle Skatte — eller smile tilfreds ved Tanken om, hvor rart og fredeligt vi har det paa denne Side Havet i det vilde og ukultiverede Amerika!

Man skal ganske vist ikke dømmes et Land og dets Kultur gennem dets store Byer; men man kan dog ved at vandre i metropolitanske Gader tilegne sig et Indtryk af Befolkningen og dens Sæder, fordi der netop i en stor By findes Udslag for næsten alt, hvad der eksisterer og rører sig indenfor Staten. Det interessante ved at opholde sig i fremmede Hovedstæder ligger netop deri, at de paa engang ligner hinanden gennem et universalt og kosmopolitisk Præg, men samtidig er stærkt afvigende paa Grund af det individuelle nationale Tilsnit.

Det samme gælder forøvrigt om amerikanske Storbyer, skønt de jo er fælles om det Nationale Rent overfladisk ligner San Francisco, Minneapolis, Chicago o. fl. hverandre, men hver By har dog sin egen Tone, næsten ligesaa afvigende som europæiske Storstæder. I Chicago er der, f. Ex., ved at danne sig noget, som man kan kalde Chicago-Aanden, ligesom man taler om Københavnerliv eller Københavneri. Hvad dette Chicago-væsen bestaar i, er ikke saa let at definere, men det er der alligevel. Det viser sig maaske nærmest derved, at der virkelig eksisterer et Sæt Indvaanere, som føler sig hjemme og rodfæstet i Chicago, derved at deres Familie har levet der gennem Generationer. Det er jo et af de første Tegn paa at en By bliver gammel og sat i sit Væsen, og derved voxer saa et inderligere Samliv mellem en By og dens Beboere, i Modsætning til de nyere og hurtigt fremtryllede Præriebyer, som i Løbet af 25—50 Aar har samlet hundred Tusinder af tilfældige Indvaanere.

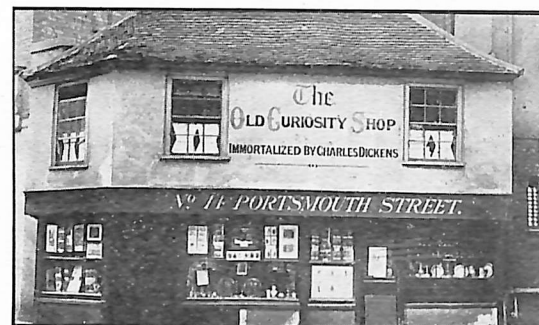
Vil man mærke Folkeanden i Chicago skal man gaa ud i Parkerne en Lørdag Eftermiddag om Sommeren. Der træffer man Byens Dreng fra nær og fjernt, som er kommen for at svømme i Michigansøen ude ved Jackson Park under Redningskorpsets faderlige Opsigt; og man træffer unge Mænd og Kvinder, som har en halv Dag fri,

Ved Themsen

Central Park, New York.

Fra Charles Dickens Tid, London

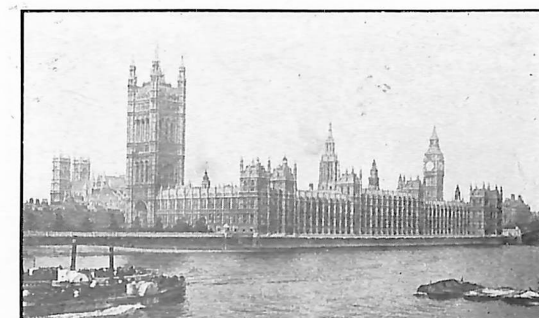
City Hall, New York.

En Alperose-Høj, Kew Garden, London.

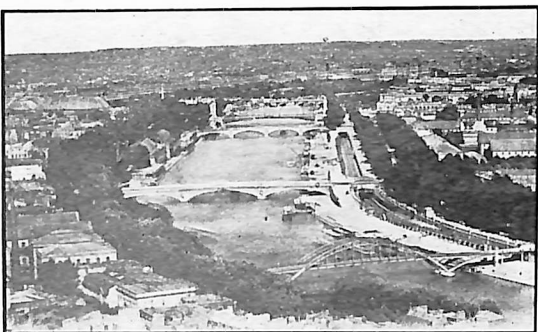
London Tower

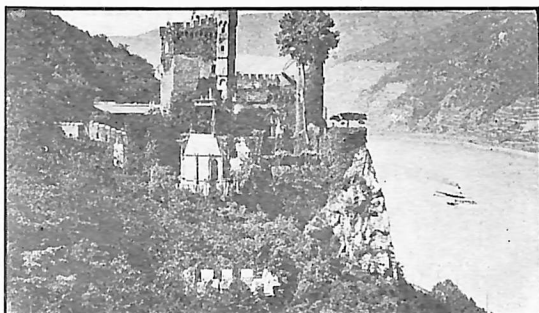
Parlamentsbygningen, London.

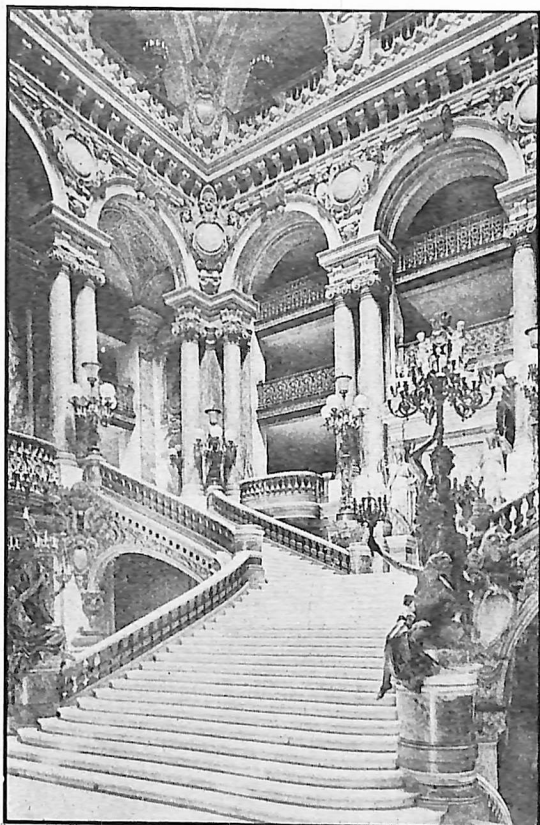
Vendome Pladsen, Paris.

Seine Floden, Paris.

Rheinstein ved Rhinen

Operaen i Paris

og benytter den til Boldtspil paa Kommunens Baner, medens Parkvejene er fyldt med bemidlede Borgere i deres Automobiler. Man kan ogsaa studere det folkelige Præg i en af Byens Sommerhaver paa en Søndag Eftermiddag, naar Familier har slaaet sig ned ved Borde og lytter til Musik, som i Reglen er god, medens Ungdommen morer sig paa forskellig Vis efter Alder og Inklination. Det er jo akkurat som i Europa, vil man maaske sige; men det er det dog ikke alligevel. Der er noget specielt amerikansk over Folkelivet i Chicagos Parker, og det ytrer sig navnlig gennem en mere støjende og intensiv Jagen efter Glæden i det korte Nu — jigesom om det var et Stykke Arbejde, der skal overstaas for at skride videre til noget andet.

Vidt forskellig fra Chicago er de Forenede Staters Hovedstad, Washington, som pranger med sine kostbare offentlige og private Bygninger paa et af Naturen velsignet Sted ved Potomacfloden. Stilfuld som faa Byer er Washington, og den har et Præg i høj Grad afvigende fra enhver anden Plet her i Amerika. Dette er ret naturligt, eftersom Hovedstadens Interesser er særegne og Byens Befolkning særlig omfatter højere og lavere Embedsmænd eller fremmede Landes Repræsentanter. Der er ikke nogen travl Handelsstand eller omfattende Industri, derimod talrige fashionable Hoteller og private Byggekomplekser, der giver Ly for de Repræsentanter fra hele Nationen, som maa til Washington for at varetage egne og andres Interesser. Intet Sted i Landet finder man en saa ødsel Anvendelse af Parkanlæg og arkitektonisk Skønhed, og Hovedindtrykket er imponerende, skønt hist og her findes Tilfælde af altfor pompøs Udstyrelse, som viser, at en smart Entreprenør har solgt Onkel Sam en smagløs Luksusartikel.

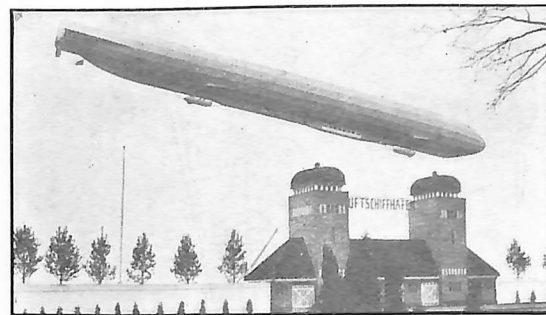
Kapitoliet er imponerende baade af Omfang og paa Grund af det gigantiske Lovgivningsarbejde, som udvikler sig i dets Sale; Mønten, Washington Monumentet og Hærens og Flaadens forskellige Bygninger har alle deres Charme; men der er ikke noget skønnere og mere tiltalende end Præsidentens Bolig, det hvide Hus. Det er ikke noget Slot, men det bibringer strax Beskueren det Indtryk, at her bor en almindelig agtet Gentleman. Der er ingen streng Afspærring, men Stedet ligger ganske naturligt privat; den omgivende Have er ikke pompøs, men smagfuld, og over det hele hviler et sydlandsk Præg, som kunde man tænke sig Hovedgaarden paa en større sydlandsk Plantage før Krigen. Der vrimler ikke med guldgallonerede Tjenere; af og til kommer en uniformeret Adjutant tilsyne, og en hvidhaaret Neger i sort Frakke aabner Vogn døren for Gæster. Der er et Præg af Fred over dette Hjem — Fred til at arbejde.

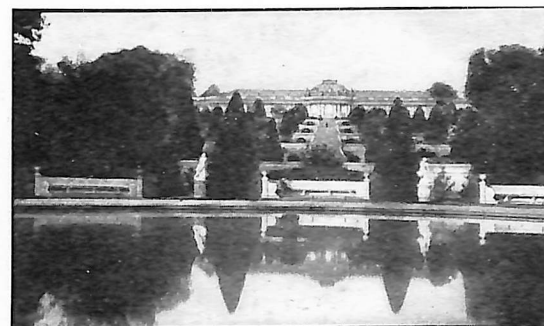
Er der stille i Washington, saa er der till Gæld Spektakel nok i New York. Det er en ren satanisk Støj, som udstrømmer fra dette gigantiske Handelscentrum, og det urolige faar ogsaa sit Udslag gennem grelle Farver i Reklameskilte, skrigende Lyseffekter fra Bygningerne og tirrende Overskrifter i de Millioner af Døgnaviser, som flyder ud over Broadway og dens Tværgader.

Man kan ikke gaa paa New Yorks Gader i to Minutter uden at bemærke hvilket Hold Jøderne har paa Byen. Denne energiske Handelsrace har i ganske overvældende Grad indarbejdet sig i næsten alle Brancher, men særlig i Beklædningsfabrikationen samt Detailhandelen, saavel af større som ringere Omfang. Og derfor er hvert andet Ansigt et jødisk Aasyn, medens man tit kan spasere hele Gader igennem og kun høre Ghettoens Sprog omkring sig paa Fortovene.

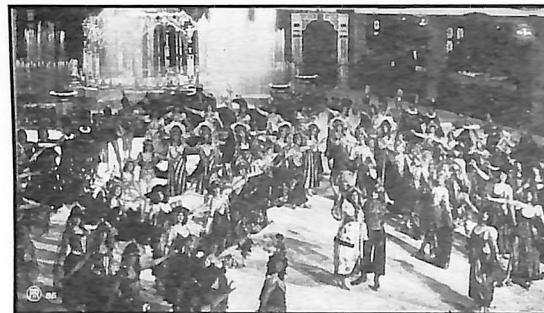
New Yorkerne er umaadelig stolte af deres By, men Stoltheden ytrer sig paa en rolig og afstandsmæssig Maade, som om der ikke kunde være to Meninger om, at Manhattan Øen er det mest sublime Sted at leve i denne syndige Verden. Denne

„Hansa” over Berlin

San Souci, Potsdam.

Skøjteballen i „Ispaladset,” hvor Berlinerne morer sig.

Gefion Springvandet, København.

Tøjhuset, København.

Strøget, Midnat, Regnvejr.

Holdning har noget ligefrem provinsartet ved sig, og gør det Indvaanerne uvidende paa andre Omraader end netop hvad der foregaar indenfor deres egne Bygrænser. Til Gengæld er New York jo en Verden for sig, hvor der daglig er dramatiske Begivenheder og Situationer nok til at tilfredsstille det mest sensationsjagende Individ.

Interessant som Wall Streets Rastløshed og Industrilivets Jagen er saa er New Yorkerne dog mest bemærkelsesværdige naar de morer sig. Man skal følge med den store, brede, millioentalige Mellemstand en Lørdag Eftermiddag, naar den drager over til Coney Island for intensivt at hengive sig til nogle Timers Morskab. Her træffer man Ungdom og Alderdom lyst og let klædt, lys og let i Sind, spillende af Lune, nynnende og trippende til Døgnets Melodier.

Det var paa Coney Island Damperen vi traf den Adonisskønne, mørkladne Yndling med de romerske Træk ledsaget af den spinkle, klyngende Kvinde, fix og elegant i sit lette, moderne Kostume. De begyndte at vække Opmærksomme saasnart Damperen var i Søen ved at fodre hinanden med Bonbons og ømme Blikke. De smilede stjaalent, traadte hinanden paa Tæerne, skattede sig mod hinanden, og skabte i det hele taget saadan en Forestilling, at alle de Ombordværende hviskede og tiskede om dem. Forinden vi gik fra Borde hørte vi en Medrejsende afgive en klog og overlegen Forklaring for en Klynge Nysgjerrige: Det var et Par bekendte Biograf Skuespillere. Man kan se dem i Biografen paa Coney Island! Han er altid Helten i Stykket — hun er altid Heltinden. De elsker altid hinanden. Og intet Under at de saadan kan elske i Filmen — thi deres Kærlighed er jo den skære, uskrømtede Virkelighed.

Aa jo, ikke sandt! Man kender dem jo igen. Han var Cowboy i sidste Uge — forrige Uge var hun Prinsesse. Og deres Kærlighed er ægte — ogsaa udenfor Filmen. En Kærlighed, der er værd 1000 Dollars om Ugen i den travleste Filmsæson.

Men alle de andre unge Elskende paa Baaden kniber sig op ad hinanden — deres Elskov er mindst ligesaa heftig, skønt knap saa indbringende. Det er New York Reklame med et stort R — og Femcenterne rasler i Kassen foran Biografen paa Coney Island.

Lad os sejle videre over Havet i et større Skib og tage Expressen fra Southampton op til London. Her er ogsaa Folkeliv, endog mere bredt, mere klassisk, men ogsaa mere spidsborgerligt. Det er som at blive rykket et Par hundrede Aar tilbage i Tiden, naar man kommer gennem en af de Tusinde snævre Gader i London. Alting i det gamle London ser netop ud som man kan tænke sig det paa Shakespeares eller ihvertfald paa Thackerays og Dickens Tid, og man søger forgæves efter det 20 Aarhundredes Tegn i disse gamle Butiker eller disse gamle Huse med brolagte Porte, Gesims over Dørene og smaa indfattede Ruder. Paa de smalle Fortove træffer man for hvert Hjørne mindst en Soldat slendrende afsted i sin røde Trøje og med Spaserestok. Han holder Fridag og har som oftes Dame paa,

Hvilke Damer! Ja, den kvindelige Middelklasse i London er just ikke chic. Hvordan kan Kvinder være det, naar de frekventerer Ølshopperne, som findes paa hvert Hjørne og hvor man træffer Mænd og Kvinder mundhuggende omkring det velslidte og altid fugtige Bord.

London Suffragette

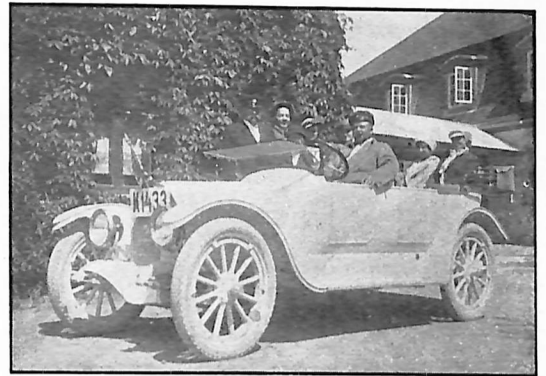
dette Liv, og resigneret venter paa det næste.

Men der er ogsaa et moderne London med elegante Butiker og et fashionabelt Sorstadsliv. Gennem den smalle „Strand,” over Trafalgar Square og ned omkring Westminster og Parlamentet finder man det moderne Kvarter, og fortsætter man gennem St. James Park og Rotten Row kommer man til Buckingham Paladset med Dronning Victorias Statuen. Her er smukt og tiltalende, og her promenerer eller kører daglig den Verden, som kaldes bedre.

London er paa en Gang en meget rig By og meget fattig. Kapital fra hele Kloden strømmer til Londons Banker, og man ser mest Guld i Cirkulation — ikke saa mange Sedler. Men paa samme Tid har Byen et Proletariat, der er saa langt ude paa Ynkelihoodens tynde Is, at man maa undres over, hvad der bærer dem oppe, hvis man ikke netop kan se, at det er London selv. Byen har sin store Charme, selv for elendigt stillede, og Folk hænger ved Storbyen i godt og ondt som det eneste Sted, hvor Existens er mulig.

En hel anden Kultur gjør sig gældende, naar man kommer over Kanalen og naar Paris. Livet er lysere her, og et let, smilende Præg hviler over alt og alle, som man træffer paa de brede Boulevarder og de tæt befærdede Gader. Det vimler med Damer i Paris; de yngre er næsten altid elegante, selvfølgelig i Forhold til Stand og Midler, medens de ældre af Borgerklassen er trinde, travle og saa at sige altid forsynede med — Overskæg. Det er blot en af de store Forskelligheder paa London og Paris — højst en tynd, blond Herremoustache i Modsætning til en

Dansk-Amerikanere paa Huncsøgaard, Møn.

Rigdom af mørkt, stridt Haar hos begge Køn.

Folk fra hele Kloden træffer man i Paris; nogle slaar sig ned for stæde og bliver indlemmede i det kosmopolitiske Liv, som de kommer til at synes bedre om end deres egen Hjemstavn, andre kommer for at blande sig Uger eller Maaneder med Fremmedhoben i Rue de l'Opera og gøre Indkøb hos de mest fristende og bedaarende Magasiner i Verden.

Der bliver mellem Aar og Dag skreven saa meget om Paris, der staar saa meget at læse om Byen i gamle og nye Bøger, at man uvilkaarligt kommer til at tro, at det maa være overdrevent, og at Paris er bleven overestimeret gennem Tiderne. Saaledes er det dog ikke; der er nok til at begejstre og imponere den Fremmede trods alle Forhaandsreklamer. Det er saaledes vanskeligt at løsrive sig fra Vendomepladsen eller Champs Elysee, hvor der hersker en ustandselig Trafik af det mest blandede Publikum i Verden. Her promenerer Orientalere og her kører bulgarske Jøder; man træffer amerikanske Damer, som altid vækker Opsigt paa Grund af deres „franske” Kostumer, og man træffer Parisere af enhver Klasse: den tykke, rødnæsede Droskekusk, den skæggede Kunstmaler, den fixe lille Sypige og de franske Købmænd — man kan næsten altid se paa en Person i den gamle Verden, hvad han er beskæftiget ved — det synes som om hver Branche har vedtaget en bestemt Maade at klippe deres Skæg paa og en bestemt Maade at klæde sig. Forresten er Mændene i Paris slet ikke elegante, og de samme Moder, som var gængse i Firserne, synes for Herrernes Vedkommende endnu at have Tilhængere.

De gamle og prægtige Bygninger i Frankrigs Hovedstad er selvfølgelig imponerende, og man ser paa Paris med større Respekt og forhøjet Interesse efter at man har været gennem Musæerne, Samlingerne, Kirkerne og de gamle Slotssale. Af højeste Virkning er de gamle og nye Kunstværker i Louvre og Luxembourg, ligeledes er Notre Dame Kirken et storslaaet Monument for fransk Kultur; af mere bombastisk Virkning er Invalidhotellet med Napoleons Grav og Musæet

Gammel Torv, København, Klokken otte, Morgen.

med Krigstrofæer og allehaande Erindringer fra de Napoleon'ske Slagmarker.

Atter skifter Panoramaet, naar man fortsætter en Rejse mod Øst og kommer over den elsas-lothringske Grænse ind i Tyskland. Det er en ganske pludselig Overgang fra en Kultur til en anden, og Medsætningen er saa meget større, fordi de naturlige Omgivelser i Grænselandene er omtrent ens, medens det udelukkende er Skikke, Orden, Arkitektur og lignende, der skifter. Efter at have passeret den tyske Fæstningsby Metz kommer man ind i det frugtbare Rhinland, der er bleven besunget og beskrevet gennem Aarhundreder paa den mest glødende og begejstrede Maade; og det er heller ikke uden Grund, thi det er virkelig et rigt og dejligt Land man kommer igennem. En Sejl tur op ad Rhinfloden er som en Film fra Middelalderen, hvor man ser Virkelighedsbilleder fra en svunden Tid, da Riddere og Lehnsmænd var eneraadende, medens ind mellem gamle ubenyttede Ruiner ligger Vinhaver paa de stejle Skrænter og beskyttede mod Regnskyl ved Stenmure, bag hvilke man kan se Arbejderne i Vingaardene behandle Jorden med Spader. Heste eller Plove er umulige paa disse bratte men frugtbare Bjergsider. Den enestaaende smukke Sejlads kulminerer ved Indsejlingen til Köln, hvor Domkirkens Spir dominerer Udsigten, og i hvis halvt moderne og halvt middelalderlige Gader en stadig Strøm af Turister skaber fortrinlig Søgning i Parfumerforretninger, som er berømte over hele Verden.

Men man fortsætter Rejsen og kører om Mor-

genen ind i Berlin, der har et saa moderne og frisk Udseende, at man et Øjeblik føler sig hen-sat til en tysk-amerikansk By. Berlin er jo ogsaa ret ung i Forhold til andre europæiske Byer, og de pompøse Arkitekturer udmærker sig ved deres skinnende Facader og de sene Aarstal, som staa indhuggede paa dem.

Gennemgaande kan man sige om Berlin, at den er for pragtfuld og pralende med sine kostbare Regeringsbygninger og Skatte og Mindesmærker, paa hvilke der aldrig mangler en Sejrgudinde eller en Kanon. Mindesmærkernes Antal er ogsaa trættende og pralende, hvilket jo ikke forhindrer, at hver for sig kan være smuk og kunstnerisk udført.

Berlinerne er et Folkefærd, som holder af at more sig, og de anvender hele Natten dertil, hvis Dagen og Aften ikke slaar til. Ingen Steder trækker saa mange Theatre saa stort et Publikum, Sommerhaver og Musikpavillioner fyldte med Gæster findes paa alle Kanter, og efter Midnat gaar den glade Strøm mod Varieteer, Cabaret'er og Dansesale, samt Ispaladset, hvor et kunstigt Isgulv bærer en talrig Ballet af Skøjteløbere, som underholder det spisende og drikkende Publikum.

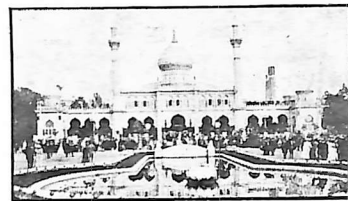

Endelig naar man København over Gjedser og gennem det idylliske Sydsjælland, hvor det hurtige Expressstog kun afser den Rejsende et meget sparsomt Glimt af Danmarks dejlig Vang og Vænge.

For hvem der har været borte fra København i en Snes Aar eller mere er det første Indtryk som

af en ny og fremmed By, og det bør fastslaaes, at Danmarks Hovedstad paa alle Omraader maaler sig med andre Verdensbyer, hvilket vel ogsaa er Aarsagen til det stadig voxende Turistliv, som udfolder sig gennem Sommeren i Byens Strøgkvarter og op langs den smukke Øresundskyst.

Man maa ind i de gamle Bykvarterer for at finde det København, som kan erindres. Her er endnu mange af de gamle Gader omtrent uforandrede, og man ser med et Genkendelsens Blik saadanne berømte Institutioner som Tøjhuset, Vartov, Rundetaarn eller Hesten paa Kongens Nytorv. Men ellers maa man beundre den Smag og Omhu, som gennemgaande har gjort sig gældende i de omfattende Ændringer der har fundet Sted og København er i Dag en By som fæstner sig i Erindringen hos enhver Rejsende, selv om de har set nok saa mange Storbyer.

Tivoli Koncertsal

Mon den vil faa Lov til at ligge der ved Øresund i sin nuværende Skønhed og Velstand, eller skal den sammen med andre historiske Byer beskydes og blive til en Ruinhob til Underholdning for souvenirjagende Turister?

Enhver Dansk vil vistnok haabe at dette sidste ikke skal ske. Men hvem kan vide — maaske de Illustrationer, som ledsager disse faa forklarende Linier, vil faa en tragisk og historisk Værdi.

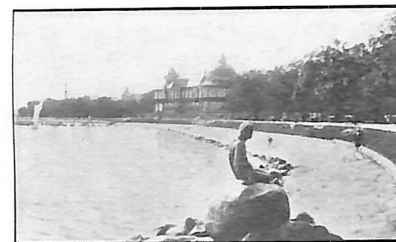
København ved Søerne

Prinsesse Marie's Mindesmærke

I Dyrehaven

Havfruen ved Langelinie

DEN HULLEDE STRØMPE.

DET var den 19. December ud paa Aftenen. I et Blokhuis langt oppe mod Nord sad Santa Claus og klistrede moderne lyse Lokker paa Hovederne af vidunderlig skønne Postelinsdukker med Silkeskrorter og Blondechemiser.

Mrs. Claus sad og skrev Navne paa smaa Sedler efterhaands som Claus blev færdig med Dukkerne. Hun begyndte at nikke — for det var sent.

„Claus!”

„Hvad er det Mutter?”

„Her er Jokumsens paa Kaputski Ave.”

„Hold an lidt, Mutter!” Santa Claus humpede hen over Gulvet og tog en stor Bog ned fra Skabet. Saa slog han op paa Side 101.

„Hm! hm! Jokumsen har Buldenskab i den store Taa. Han har ikke kunnet besille noget i de sidste sex Uger. Der er snart ikke Mad i Huset.”

„Er der nogen Børn, Claus?”

„Kun en Pige paa fem Aar.”

„Saa maa Du heller køre derom ad med en Dukke,” sagde Mrs. Claus og førte Ærmet henover Øjnene.

„Det kan ikke nytte noget, Mutter. Her har jeg gaet og bragt Jokumsen hans gode Helbred

i flere Aar, men han sidder bare og ødelægger det sammen med Kammerater paa Spillebullen. Og Mrs. Jokumsen gav jeg den lyseblaa Kjole, hun ønskede sig ifjor; men da hun havde haft den paa en Gang, slængte hun den bort og vilde have en højrrød. De Mennesker skønner ikke paa, hvad man giver dem.”

„Ja, ja, Claus! Du ved bedst. — Men jeg synes alligevel Du skulde tænke paa den lille Pige.”

Juleaften, da Jokumsens lille Pige gik i Seng, hængte hun sin ene Strømpe op paa Sengestolpen. Og saa laa hun vaagen og ventede paa Santa Claus.

Klokken et kom han, og han havde forfærdeligt travlt. Bump! sagde det i Skorstenen. Pit, pat! lød hans Trin henover Gulvet. Han havde en lyshaaret Dukke under Armen.

Den lille Piges Hjærte bankede overordentligt. Nu var Santa Claus henne ved Sengestolpen. Han stod et Øjeblik stille og bed sig i det store Skæg. Men saa vendte han sig rask og gik tilbage til Skorstenen. Og han tog Dukken med sig. Man kunde høre hans Trin oppe paa Taget; Lyden af Kanobjælderne døde bort i det Fjerne. — Den lille Pige stak Hovedet ned under Hovedpuden og græd, græd saa bitterligt.

Om Morgenen kom Moderen hen til Sengen og saa den tomme Strømpe. —

„Herregud, min lille Pige, Santa Claus kommer nok ikke til fattige Folk som os. Vi maa være glade, hvis vi har Mad i Huset.”

„Mor! Han var her med en stor Dukke til mig; men han gik igen.”

„Det lille Skind,” sagde Mrs. Jokumsen til sin Mand, „hun har nok drømt noget.”

„Nej, det er virkelig sandt, Mo'r. Han turde vist ikke lægge Dukken i min Strømpe, for der er et stort Hul i den, og saa kunde Dukken let falde ud og slaa sit Hovede i Stykker.”

„Har Du nu hørt saa galt, Jokumsen? Er det ikke forfærdeligt, hvad Børn kan finde paa.”

„Det er Barnesnak,” gryntede Jokumsen. Han havde ondt i Taaen.

„Santa Claus har da i det mindste givet min lille Pige et lyst og let Sind til at bære sine Smaasorger. Kom her og lad Mamma stoppe den Strømpe. Og naar Papas Fod bliver rask, saa skal han rigtignog gaa ned og snakke med Santa Claus og fortælle ham, at der ikke er Hul paa Strømpen mere. Maaske han kan faa Dukken alligevel.”

Og saa gik den Jul.

Vil De skabe Deres Børn en virkelig Juleglæde?

Det berømte danske **BØRNENES THEATER** komplet ekviperet

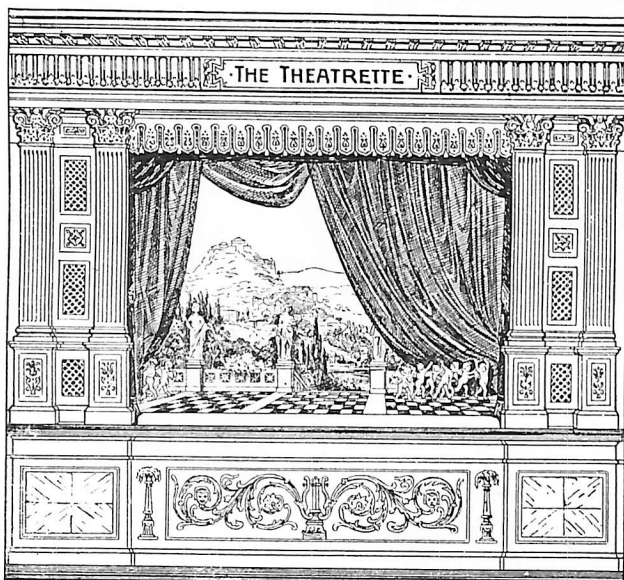
kan nu for første Gang faas her i Amerika.

Maaske man selv i Barndommens Aar har leget med det uforlignelige, morsomme og belærende Alf. Jacobsen'ske Dukketheater. I hvert Fald kender de fleste det fra Danmark.

Det er mere end et Legetøj

-- det er en virkelig og fint sammenstillet Scene, hvorpaa der kan fremstilles lige saa smukke Landskaber, Perspektiver og vidunderlige Lyseffekter som paa et virkeligt Theater.

Dukketheatret er solidt sammensat af korrekt tilpassede Trædele, Theatergulvet er forsynet med Lem, Bagtæpper gaar i Metalriller, hele Scenen er elektrisk belyst fra oven i forskellige Farver, saaledes at Maaneskin, Solopgang, Aftenlys osv. kan fremstilles paa en indtagende og skuffende Maade.

Dekorationerne er omhyggeligt udskaarne og fremstiller Transparenter, saasom Lys fra et Arnested, Mirakelspejlet, Bjergmandslygter osv. Til hvert Stykke gives Stykkets Text med alle Forklaringer samt Personer og alle Dekorationer.

Børnenes Theater

(The Theaterette), Størrelse F, 22 Tm. højt, 14 Tm. dybt, er forsynet med det danske kgl. Theaters Proscenium, Gulv med mekanisk Lem, Scene og Scenestel, elektrisk Lampe med Ledning (undtagen Globen, der nemt gaar itu under Forsendelsen. Enhver Globe i Huset passer.)

Med Theatret sendes

uden extra Bekostning

et komplet transparent Tableau forestillende

Panama-Kanalens Aabning

med Sluser, Skibe, Musikkorps osv.

Theater med Tableau, godt indpakket, faas for

\$6.75.

Forsendes med Expres, som betales af Modtageren. Vejer ca. 15 Pund, og Forsendelse til f. Ex. Chicago er ca. 60 Cents. Andre Steder i Forhold.

"Fyrtøjet",

Eventyrkomedie i 5 Akter.

Text paa Dansk,

Dekorationer komplet, mange mekaniske Effekter, f. Ex. Hunden med Øjne saa store som Thekopper og Hunden med Øjne saa store som Rundetaarn. Kongesalen er overordentlig pragtfuld. Dekoration med Text og alt

\$2.50.

"Stifinder",

Skuespil i 1 Akt efter Coopers Indianerroman. Dekoration og Figurer, dansk Text og alting komplet for

\$1.75.

"Snehvide og de syv Dværg",

Skuespil i 5 Akter, 9 Tableauer, med

Text paa Engelsk,

alle Dekorationer og Figurer komplette og rede til Opførelse med transparente Effekter. Det magiske Spejl viser skiftevis hvem der er den smukkeste Kvinde i Landet, i Dværgenes Hytte ser man Lyset fra Ildstedet, og alle Dekorationer er saa fint lithograferede, at de har vakt professionelle Scenefolks Beundring.

Dekorationer med Text og alt

\$3.50.

I et Hjem, hvor der er Ungdom, vil et af disse Theatre bringe mere Enthusiasme end nogen anden Gave, som hurtigt taber Interessen. Dukketheatret er solidt og underviser netop de Unge i at behandle Ting uden at rive itu. Lad deres Barn give en Forestilling for de amerikanske Naboer. "Snehvide" faas paa Engelsk og kjendes i alle Lande.

Skriv efter Børnenes Theater og skænk deres Børn den bedste Jul!

Axel H. Andersen, 312 Brown Block, Omaha, Neb.

Nysted Folkehøjskole. For dansk-amerikansk Ungdom.

FAG: Historie, Literatur, dansk og engelsk Sprog,
Samfundslære, Regning, Legemslære, Gym-
nastik, Sang m. m.

Betaling: \$5 om Ugen:

Vinterskole for Karle. Sommerskole for Piger.

Skriv til

Aage Møller, Nysted, Nebr.

Hvor man spiser særlig godt i Omaha.

Lincoln Inn

U. S. Nat. Bank Bldg.
16. & Farnam Streets.

God og kraftig
Mad, propert be-
handlet og til
moderate Priser.
Store, udbredte
Lokaler.

Woodmen Cafeteria

W. O. W. Eldg.
14. & Farnam Streets.

ALFRED HANSEN, Manager.

Viggo Lyngby,

SAGFØRER.

Council Bluffs, Iowa.

Juridisk Konsulent for Atlantic Northern Railway Co.

FRANK V. LAWSON,

DANSK ADVOKAT.

Room 644 Omaha National Bank Building,

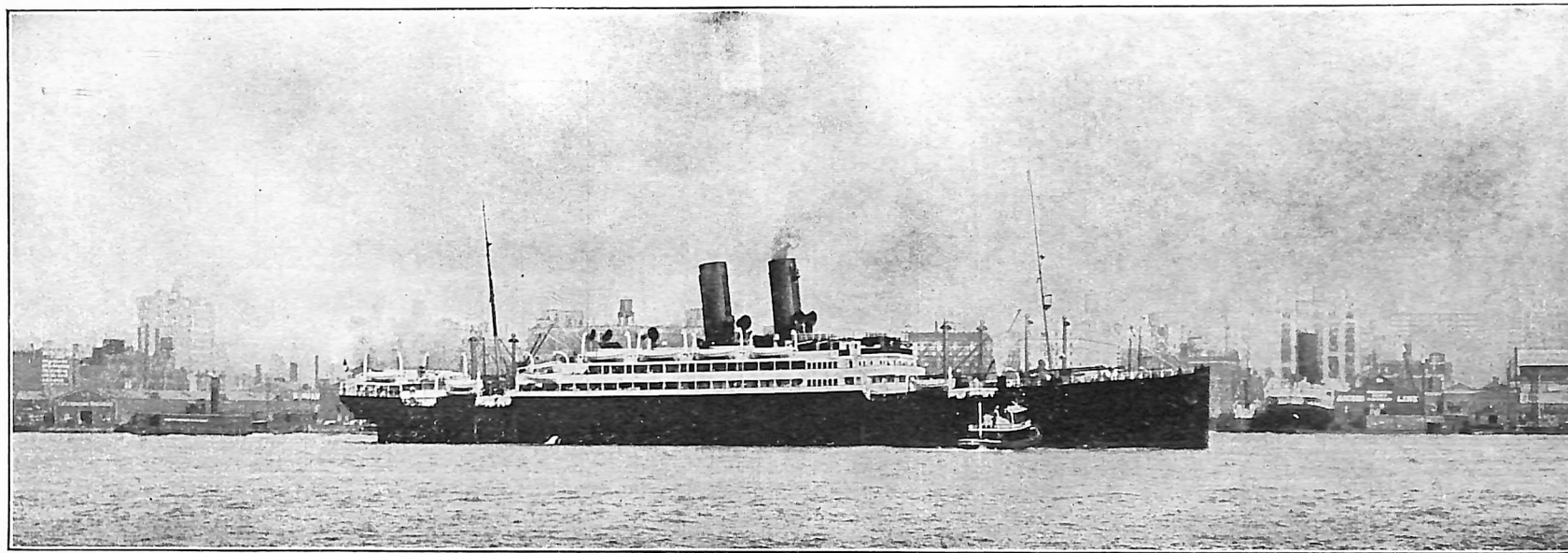
OMAHA - - - NEBRASKA.

Læsebriller paa fri Prøve.

Send ingen Penge, kun din Alder, og vi vil sende dig et Par af vore perfekte Læsebriller. Prøv dem i ti Dage. Hvis helt tilfredsstillende, send os \$1.70, men hvis ikke, send kun Brillerne tilbage. Dept. 3 M.

Decorah Optical Assn, Decorah, Iowa.

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE.

Det nye Skib „Frederik VIII” forlader New Yorks Havn.

Før, for saadan en 40—50 Aar siden, naar man skulle rejse fra Europa, til Amerika, var dette en Begivenhed, som fordrede lange og trættende Forberedelser, thi Rejsen foregik jo for det meste med Sejlskibe fra England eller Tyskland med ubestemte Afsejlingsdage og en endnu mere ubestemt Varighed af Rejsen. Det var jo ikke altid at Skibslejlighed kunde findes til New York og selv om saadan fandtes, saa var det meget sjælden at Skibet gik direkte dertil, men anløb adskillige Pladser paa Vejen, baade for at losse og indtage Last, hvilket gjorde, at Rejsen mange Gange varede flere Maaneder. Heri Amerika findes endnu mange, so merindrer de primitive Bekvemmeligheder ombord paa disse Sejlskibes lave Mellemdæk med lange Rækker af Køjer, hvortil Passagererne selv maatte medbringe Sengeklæder. De erindrer ogsaa, hvorledes Familiemødrene maatte tage Tur for at tilberede den medbragte Proviant paa et stort Komfur som Skibet i dette Øjemed stillede til Passagerernes Raadighed. Det var derfor et stort Skridt fremad, da Danmark i 1880 etablerede en direkte Linie mellem Kjøbenhavn og New York, anløbende Christiania og Christiansand. I 1882 begyndte denne Linie med 4 efter Datidens Krav moderne indrettede Dampere en regelmæssig Fart med Afgang hver 14de Dag, og Rejsen fra Christiansand til New York gjordes for det meste paa 14 a 15 Dage.

Nu anses en Rejse over Atlanterhavet for en Bagatel, idet Skibenes Størrelse og Bekvemmelighederne ombord gør, at man føler sig som hjemme hos sig selv under hele Rejsen. Skandinavien-Amerika Liniens nye moderne indrettede dobbelskrue Dampere „Oscar II,” „Hellig Olav” og „United States” er hver 10,000 Tons og Liniens sidste nye Skib, „Frederik VIII,” er 12,000 Tons, medens den samlede Tonnage af Liniens 4 tidligere Skibe var 12,100 Tons. Rejsen fra New York til Christiansand gøres nu paa 9 a 9½ Dag, ja „Frederik VIII” har endog gjort Rejsen paa mindre end 9 Dage. Rummene i baade første og anden Klasse er hyggelige, vel monterede og godt ventilerede. Alle Salonerne er elegante og smagfuldt udstyrede, men hvad der i Særdeleshed tiltrækker Opmærksomhed er tredje Klasse. Det tidligere Mellemdæk er aldeles afskaffet paa alle Skandinavien-Amerika Liniens Skibe og tredje Klasse bestaar nu udelukkende af Separatkahytter for 2, 4 og 6 Personer samt nogle Kamre med 8 Køjer for større Familier. Køjerne er forsynede med gode Madrasser og uldne Tæpper, baade Madrasser og Skraapuder er forsynede med Betræk. I hvert Kammer findes Servante med Spejl, Haandklæder og Sæbe, Vandkaraffel med Glas, Knager o. s. v. Gode Skandinaviske Maaltider serveres Passageerne ved dækkede Borde i store Spisesaloner. Alle Betingelser for en behagelig Rejse.

For Reservation af Køjer og Billetter henvender man sig til nærmeste LOKALAGENT.

A. E. Johnson & Co., Inc., General Passenger Agents, No. 1 Broadway, New York.

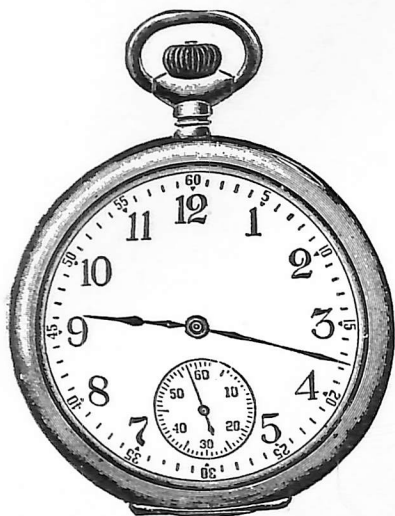
A. E. JOHNSON & CO., General Western Passenger Agents, 155 West Kinzie Street, Chicago, Ill.

A. E. JOHNSON CO., Inc., General Northwestern Passenger Agents, 300 First Avenue, South, Minneapolis, Minn.

A. E. JOHNSON CO., General Northwestern Passenger Agents, Corner 6th and Jackson Streets, St Paul, Minn.

GEO. E. MARSTERS, General New England Passenger Agent, 248 Washington Street, Boston, Mass.

HALVOR JACOBSEN & CO., Gen. Pass Agts. for California, Arizona and Nevada, 250 Market Street, San Francisco, Cal.

SPECIAL-UHRET!

\$17

Dobbelt garanteret og med Brødegaards Firma-
navn og Mærke paa Skiven.

Man skal ikke sammenligne Priser, inden man har sammenlignet Kvaliteten.

Læs nøje, hvorledes vort nye Special-Uhr er sammensat.

Kassen er en overordentlig smuk, tynd, 16 Size, 14 Karat guldfyldt Skruerkasse, som vi personligt garanterer i 20 Aar. Uhret faar i denne Kasse netop det slanke og elegante Udseende, som kendetegner Nutidens praktiske Lommeuhre.

Men det er særlig Værket, det kommer an paa, og her har vi sluttet en stor Kontrakt med Amerikas ledende Fabrik om et 17 Stenes „Special“ Movement, der betegner den bedste Værdi for Pengene, som overhovedet kan opnaas. Sytten Stene, eller Jewels, alle sat i Guld, betyder et Uhr, der vil vare en Levetid. Værket er endvidere gulddamasket og har Ganghjul af Staal, ikke de mere almindelige Messinghjul. Det er disse smaa Detailler, der skaber et Uhres Holdbarhed. Skiven er dobbelt sænket

og meget tydelig; kun ægte, naar den har vort Firmanavn med Kronen.

Vor Pris paa dette Uhr er som sagt kun \$17, og vi holder det vedlige gratis i 5 Aar, overfalden Skade undtagen. Med Hunting Kasse kan det samme Uhr faas for \$18.75.

Arbejdsuhret til \$10.00.

Vi har solgt dette Uhr til Folk hele Vejen fra California til New Jersey og aldrig set en Klage. Det er den bedste Værdi for Pengene, og vi kan aftage dem fra Fabrikkerne i saadanne store Partier, at de ikke vover at rokke ved Prisen.

Læs dette nøje! Værket har 15 Stene, siger og skriver femten, og hver Jewel sat i Guld (uopslideligt). Er ligeledes forsynet med Patent Regulator samt overlagt Spiralfjeder og extra godt „double braced mainspring“. Vi garanterer og vedligeholder dette Værk, overfalden Skade undtagen, i samfulde fem Aar gratis. Dette er fire Aar mere end andre Firmaer. Kassen er en solid Silverine Svingkasse med vand- og støvfri Bøjle samt Guldreflektor.

Dameuhr til 12.60.

Forsynet med Elgin eller Waltham Værk, har en 14 Karat, 25 Aar garanteret guldfyldt Hunting Kasse, der vil vare gennem 3 Generationer. Special Ciselering og indgraveres gratis med Navn.

Fred Brodegaard Jewelry Co., Cor. 16. & Doug'as Sts., Omaha, Neb.
250 Filialer i Iowa og Nebraska.

Den hyrede Mand.

Jer er en hyret Mand paa Farm,
i Solen varm
min stærke Arm
jeg spænder hele Dagen.
Mens rundt omkring mig Sæden gror,
i Hjertet bor
En Glæde stor;
med tyve Aar paa Bagen,
jeg er saa kaad som Plagen.

I muntert Trav med „John“ og „Bess“
jeg kører Læs
af Kløvergræs
og forker det i Stakken.
Jeg ser bag Køkkenets Komfur
en kendt Figur,
og gør lidt Kur
med Fingerkys, men Takken
— er en Pøs Vand i Nakken.

I Kirken er jeg sikker Gæst;
jeg ta'r den Hest,
der løber bedst,
og kør den til den sveder.
Men sidde der saa andagtsstemt
er ikke nemt
— med Hjertet klemmt;
og medens Præsten beder
— mit Blik om Mary's leder.

Jeg ved en Plads, stor nok for to,
hvor Majs vil gro
Med Hus og Lo,
og som kan faas til Leje.
Saa hvis alt efter Ønske gaar,
jeg skifter, naar
min Løn jeg faar;
da vil jeg Mary praje
— kun hende vil jeg eje.

Danske Oliemalerier.

Under et Ophold i Danmark i August Maaned købte jeg en Del forskellige Malerier af unge Kunstnere og til Priser, som paa Grund af de europæiske Forhold var meget lave.

Jeg er villig til at sende et, to eller tre af disse Billeder til Liebhave, Express C. O. D., saaledes at de kan tages i Øjensyn paa Express Kontoret. Dog maa Express Porto betales, hvorfor 50 Cts. bedes fremsendt med Ordren indenfor Chicago, Denver, Minneapolis, Memphis, eller \$1.00 udenfor denne Cirkel.

MOTIVER:

Søren Frandsen:

„Dammen ved Fortunen,” 13½x9¼ Tm.....	\$4.50
„Kæmpehøj ved Refnæs,” 13½x9¼ Tm.....	\$4.50
„Bondegaard paa Heden” (Viborg Egnen), 13½x9¼ Tm....	\$5.50
„Gammelt Hus paa Sejs Hede” (Ypperligt), 13½x9¼ Tm..	\$6.50
„Sorø Sø,” 13½x9¼ Tm.	\$5.50
„Østerstrand paa Samsø,” 13½x9¼ Tm.....	\$6.00
„Fiskebaade under Hveen,” 13½x9¼ Tm.....	\$6.50
„Vestborg Fyr paa Samsø,” 13½x9¼ Tm.....	\$5.50
„Bondegaard” (Silkeborg Egnen), 13½x9¼ Tm.....	\$5.50
„Stendysse ved Roskilde Fjord,” 13½x9¼ Tm.	\$4.50
„Hulvej ved Juul Sø,” 17½x6¾ Tm.....	\$6.50
„Hedebakken ved Svejlbæk,” 17½x6¾ Tm.....	\$6.50
„Ræbbild Bakker,” 17½x6¾ Tm.....	\$5.50
„Ræbbild Bakker ved Skjörping,” 17½x6¾ Tm.....	\$5.50
„Søen ved Ermelunden,” 17½x6¾ Tm.	\$5.50
„Præstebakkerne ved Silkeborg,” 17½x6¾ Tm.	\$5.50
„Salten Langsø,” 17½x6¾ Tm.	\$5.50
„Hald Sø,” Dollerup Bakker, 17½x6¾ Tm.....	\$5.50
„Holbæk Fjord,” 17½x6¾ Tm.	\$6.50
„Himmelhjerget,” 17½x6¾ Tm.	\$6.00

Walter Meinhardt:

„Spøttrup i Salling” (Danmarks ældste Herregaard).....	\$45.00
„Bovbjerg Strand ved Lemvig”	\$18.00
„Krogaarden” Sønderho, Fanø	\$28.00
„Skomagerneslippen i Ribe”	\$40.00

Ingen af Billederne er indrammede.

Rammer leveres til meget moderate Priser.

Axel H. Andersen, 312 Brown Block, Omaha, Neb!

Passende Julegaver.

SENDES PORTOFRIT OVERALT.

Saxo Grammaticus:

“Danmarks Krønike”.

Særligt smukt mørkegrønt Pragtbind med stilfuld Vignet og Guldtryk paa Front og Ryg, portofrit overalt for. . . **\$2.39**
776 Sider Læsning i stort Kvart Format (7½x10 Tm.) med ikke mindre end 300 mesterlige Illustrationer af den berømte norske Kunstner Louis Moe. Dette herlige Værk om Danmarks Oldtid og Middelalder kan nu faas her i Amerika til latterlig lav Pris. Med rette kaldes Bogen Middelalderens aandelige Stortværk i Danmark. Det er Dr. Fr. Winkel Horn's Oversættelse her foreliggende, og det er i Sandhed en dansk Folkebog, der gjemmer Interesse for enhver Dansk, som bryder sig om sit Fædreland. Værkets Originalpris i Danmark er 19 Kr. 50 Øre, og har her i Amerika været udbudt til \$3.85 heftet, medens det nu kan erholdes komplet og indbundet i Pragtbind, saalænge Partiet varer, portofrit for \$2.39.

Nationalforfatteren Ludvig Holbergs samlede Komedier og Skrifter.

Altsammen komplet i 12 Bøger, indbundne i fire Pragtbind, portofrit tilsendt overalt for **\$2.39**
2400 Sider Læsestof med et Smil og en klog Tanke paa hver Side. Efter Knud Lyhne Rahbeks Udgave, eftersat og forsynet med Indledninger af den ypperlige Holberg Gransker, Dr. W. Møllerup, og forsynet med 32 virkelig træffende og tidssvarende Illustrationer af den kendte Kunstner, Rasmus Christiansen.

Steen Steensen Blicher's Noveller og Skitser.

Blicher, Præsten paa den jydsk Hede, kan kaldes Faderen til den danske Folkedigtning. Endnu staar hans Noveller og Fortællinger uovertrufne i dansk Literatur. Ingen har som han truffet den danske Bondes Tænkemaade, ingen har skabt saa ejendommelige, storladne Billeder fra den mørke, jydsk Hede som Præsten fra Svenstrup. Lige genial træffer han den jævne Mands Følelsesliv eller den historiske Tone fra svundne Tider. Alene Titlerne paa hans Bøger maa i enhver dansk Mands Bryst vække en Storm af Minder: Skytten paa Aunsberg, Juleferien, Bettefanden, Jøderne paa Hald, Himmelbjerg, Præsten i Vejby, Telse, Høsekræmmeren, En Landsbydegns Dagbog, Røverstuen, De tre Helligaftener, E. Bindstouw og saa mange, mange andre.

Blicher's samlede Værker, fem Bind, 2230 Sider, ny revideret Udgave, indbundet i de smukkeste, blaatonede, holdbare Shirtingsbind med udhævet Billede af Blicher paa den jydsk Hede, en virkelig Luxusudgave, som vil være en Pryd for ethvert Bogskab, portofrit, kun **\$2.24**
Sælges kun samlede.

“Den røde Pimpernel.”

Da Baronesse Orczy fremkom med denne Roman, blev hun med et Slag verdensberømt. Romanens Helt er en Englænder, der gaar under Navnet „Den røde Pimpernel,” og som under den store franske Revolution med utroligt Mod og Forvovenhed frelser Hundreder af Uskyldige fra Døden paa Skafottet. Bogen er ødselt udstyret, det smukkeste Tryk, fint glittet Papir, pragtfuldt Shirtingsbind med Titlen i bredt Guld, 372 sider, portofrit. **88c**

Madame Sans Gene eller Napoleons Vaskerpige.

Denne mesterlige og vidt udbredte Bog om den store franske Kejser og hans Samtid foreligger nu her i Amerika indbundet i to elegante blaa Shirtingsbind med Guldtryk, ialt 664 Sider underholdende og glimrende bearbejdet Læsning af den verdensberømte franske Forfatter, Victorien Sardou, oversat af Forfatteren Carl Musmann. Komplet indbundet i to Pragtbind, portofrit overalt **\$1.12** for

Fountain Pens.

„A. H. A. Special” Fyldepenner er fabrikeret specielt for vore Kunder af den største Fabrik i denne Branche her i Amerika og kan sælges af os fra \$1.00 till \$1.50 under almindelig Udsalgspris.

Læg Mærke! „A. H. A. Special” fylder sig selv uden at den behøver at skilles ad eller skrues paa. Blækket er anbragt i en lufttæt Gummisæk indenfor det ydre haarde Hylster, saaledes at det er umuligt at tilsmudse Fingrene. Man dypper blot selve Guldspidsen i Blækket — saa er den fyldt. Ingen Lækage. Denne Pen er endvidere ualmindelig holdbar og kan i Tilfælde af uforudset Overlast indsendes for Reparation paa meget rimelige Vilkaar.

Nr. 1—Almindelig Størrelse, sort eller marmoreret, reg. Pris: \$2.50
VOR PRIS: \$1.45

No. 2—Extra stor, sort eller marmoreret, reg. Pris: \$3.00
VOR PRIS: \$1.95

Nr. 3—Extra stor, sort eller marmoreret og forsynet med bred, guldfyldt Ring, hvorpaa Bogstav indgraveres GRATIS. Reg. Pris: \$4.00
VOR PRIS: \$2.45

ENHVER PEN TILSENDES PORTOFRIT

“Sophus F. Neble” Cigaren.

Denne 10 Cents Cigar har slaaet mægtigt an alle vegne, hvor den er indført, begrundet paa at den indeholder en ideel Blanding af Prima Tobak fra Havana Frø. Brænder aldeles lige til det sidste og er vel forarbejdet med Sumatra Dæksblad.

Cigaren fabrikeres af et dansk-amerikansk Firma i Iowa, som har over 25 Aars Erfaring og et udbredt Renome for omhyggelig Haandforarbejdning.

„Sophus F. Neble” Cigaren anbefales til Komiteer ved danske Fester, Banketter osv., hvor det er Skik og Brug at byde Cigarer omkring efter Spisningen. Kasse med 50 forsendes portofrit \$3.00. (Til Danmark maa Modtageren betale ca. 1 Kr. 10 Øre i Told. Tolden kan ikke betales af Afsenderen).

Anbefales ligeledes til enhver Tobakshandler, Druggist, Hotel, Saloon eller Restauration, der har dansk Søgning.

Prospektkort, København og Omegn.

Ny Serie af kunstnerisk reproducerede Views fra Danmarks smukke Hovedstad — Byen med de skønne Taarne.

Af Prospekterne kan anføres Gefion Monumentet, Rosenborg Slot, Motiver fra de gamle Kanaler paa Christianshavn, Billeder fra Soldaterlivet, gamle og nye offentlige Bygninger, nye Gadepartier, som viser Byens Væxt, m. m.

1 Dusin forskellige Prospekter, 20 Cents. PORTOFRIT.

2 Dusin forskellige Prospekter, 35 Cents. PORTOFRIT.

Bemærk:—I hver Pakke vedlægges gratis det smukke Prospektkort af Danmarks-Bygningen paa San Francisco Udstillingen.

KRONE- PIBEN.

Denne, af Kaptain Wm. Neve i Omaha opfundne Pibe har haft en ganske enestaaende Sukces over hele Verden, og der modtages daglig Postbestilling fra nær og Fjærn. Aarsagen til denne Efterspørgsel er simpelthen at Piben har den Egenskab, som Tusinde andre velavterede Piber mangler — d. e. Kronepiben kan holdes ren. Den patenterede Aluminium Svampdaase samler Nikotinen og

Saucen, som saaledes ikke faar Lov til at sive ind i Træet.

I forskellige Faconer, udsøgt fransk „Briar” Hoved med haard Gummispids, portofrit overalt

50 Cents pr. Stk.

Extra elegant Kronepibe af udsøgt fransk „Briar” med ægte Ravspids og

svær, guldfyldt, ornamenteret Ring samt plydsforet Futeral betrukket med solidt Vadskeskind, portofrit overalt

\$4.00.

Samme Pibe og i samme Udstyrelse, men med haard Gummispids og grønt Læderfuteral

\$2 50.

AXEL H. ANDERSEN, Inc.

DANISH IMPORT &
MAIL ORDER House

312
Brown Block,
Omaha, Neb.

